

Aktivní součástky

Vyučující:

Zdeněk Plíva

*e-mail: zdenek.pliva@tul.cz
3536*

Miroslav Holada
Leoš Petržílka

...

<http://www.ite.tul.cz>

Snímek 2

MH1 přidal jsem fotku ;-) (svoji - aktuální 2020)
Miroslav Holada; 13. 2. 2020

MH3 Kontakt na mne: tel. školní 485353080
GSM: +420731407770
a mail:
miroslav.holada@tul.cz
Miroslav Holada; 27. 2. 2020

Přehled témat

- Operační zesilovač
- Vybrané senzory

Přehled info-markerů

Informace obsažené ve slajdech přednášek jsou různě důležité pro různé studijní obory a zaměření. Na některých slajdech může být značka, která informuje o významnosti a důležitosti prezentované informace.

důležité - vyžadováno u zkoušky

informativní slajd s "doplňkovou" informací

Pokud slajd není označen, tak je jeho důležitost střední (tj. Něco mezi důležitým a informativním).

základní znalosti z předchozího studia (fyziky)

zásadní informace pro pochopení další látky

Operační zesilovač (OPAMP)

Operační zesilovač (OZ) je univerzální stejnoseměrný zesilovač se 2 vstupy, obvykle integrovaný z mnoha tranzistorů (až 4 OZ v 1 pouzdře).

Původně používané v analogových počítačích (vojenství, teorie řízení)

Vstupy:

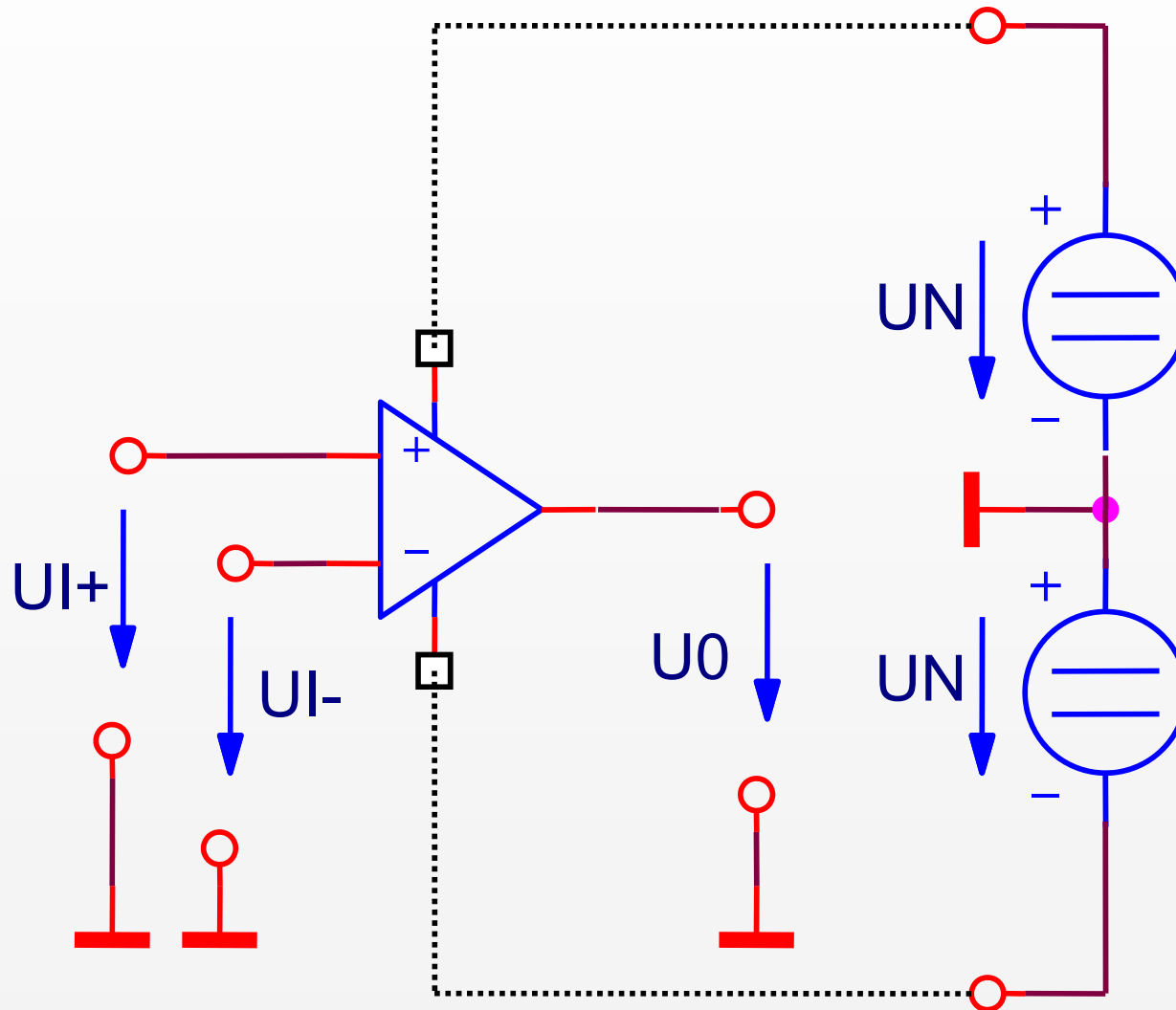
neinvertující (označen $+$) a *invertující* (označen $-$)
s odpovídajícím znaménkem přenosu napětí na výstup

OZ mají takové parametry, že vlastnosti obvodů zapojených s nimi jsou určeny především vlastnostmi vnějších obvodových prvků (*operační síť*).

Operační zesilovač (bez ZV = komparátor)

<http://www.ite.tul.cz>

Operační zesilovače

$$U_O = A_{u0} (U_{I+} - U_{I-})$$

- platí pouze v lineárním režimu, kdy je výstupní napětí $|U_O|$ menší než maximální možné $|U_{OM}|$
- obecně rozdílná napětí $|U_{OM+}|$ (kladná saturace) ev. $|U_{OM-}|$ (záporná saturace) jsou o 1 V až 3 V nižší než příslušné napájecí napětí $|+U_N|$ resp. $|-U_N|$.
- Operační zesilovač je tedy *zdroj napětí řízený rozdílem vstupních napětí*.

Operační zesilovač

Napájení OZ

- pro bipolární signály **symetrické** se středem (společný vodič), vůči kterému jsou signály vztaženy
- pův. signály v automatizaci v rozsahu $\pm 10\text{ V}$ $\Rightarrow$ stand. napájení $\pm 15\text{ V}$ (vzhledem k nemožnosti zpracovat vstupní napětí v rozsahu napájení a úbytkům na výstupu)
- s bateriovým napájením se rozšiřují zesilovače **rail-to-rail**, rozsah vstupu a/nebo výstupu shodný s napájecím napětím

$$-U_N \leq U_I \leq +U_N$$

$$-U_{OM-} \rightarrow -U_N, \quad U_{OM+} \rightarrow +U_N$$

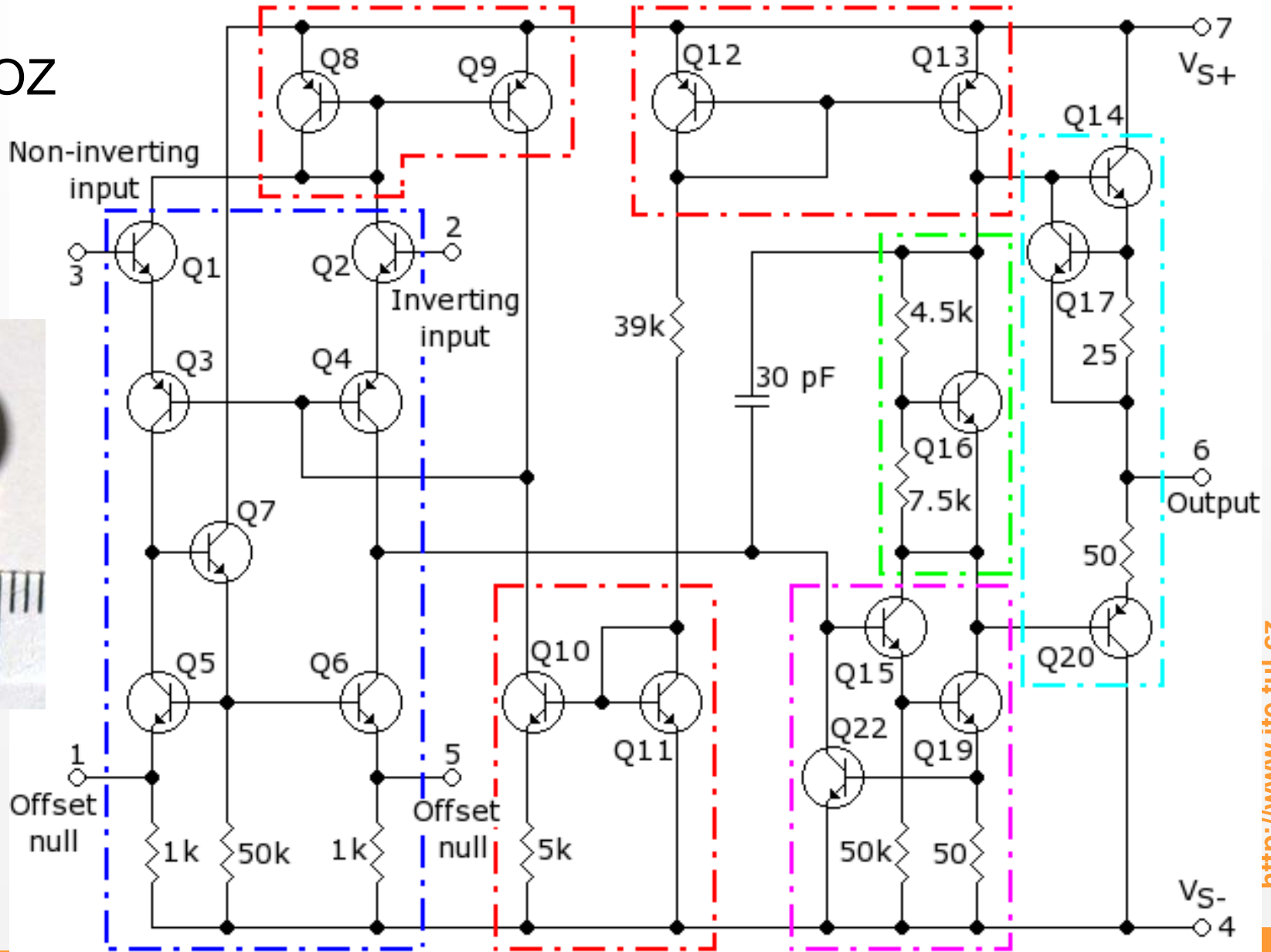
- **jedno** napájecí napětí $+5\text{ V}$ popř. $+3\text{ V}$

Operační zesilovače

Reálný OZ
typ 741

Operační zesilovač

Ideální operační zesilovač:

- napět'ové zesílení (otevřené smyčky) $A_{u0} \rightarrow \infty$
- vstupní odpor (Input) $R_i \rightarrow \infty$ resp. nulový vstupní proud I_i
- výstupní odpor (Output) $R_o \rightarrow 0$
- Často se uvádí okamžitá odezva výstupu na vstup nebo nulový fázový posun mezi vstupním a výstupním signálem, což lze též zapsat jako šířka pásma (Band Width) $BW \rightarrow \infty$ resp. horní mezní kmitočet $f_h, f_T \rightarrow \infty$

≡ okamžitá odezva výstupu na vstup

≡ nulový fázový posun mezi vstupním a výstupním signálem

Operační zesilovače

Reálný operační zesilovač:

- napěťové zesílení velké
- vstupní odpor velký (~10 nA u bipol. op-amps, nebo pA u CMOS)
- výstupní odpor malý
- frekv. charakteristika směrem k nízkým kmitočtům neomezená
- frekv. charakteristika směrem k vysokým kmitočtům omezená

Reálné operační zesilovače

– oproti ideálnímu OZ mají chyby

Statické chyby

aditivní chyby (chyba nuly, posun nuly, ofset)

vstupní napěťová nesymetrie

U_{I0}

= abs. hodnota napětí, které by bylo nutno přivést mezi vstupy, aby výstupní napětí bylo nulové

vstupní klidový proud

I_{IB}

- vyvolává chybu úbytkem napětí na odporech, pokud nejsou na obou vstupech shodné

činitel potlačení souhlasného signálu

CMR (Common Mode Rejection) [dB]

vliv potenciálu obou vstupu vůči zemi

$$\text{CMR} = 20 \log \frac{U_{CM}}{\Delta U_{I0}}$$

U_{CM} = souhlasný signál při vstupu ΔU_{I0}

multiplikativní chyba (chyba zisku, chyba rozsahu)

- odchylka od teoretického zesílení zesilovače vlivem konečného zesílení OZ

Parametry běžných OZ

veličina	značka	min.	typ.	max.	jedn.
zesílení otevřené smyčky	A_{u0}	$3 \cdot 10^4$	10^5	$5 \cdot 10^6$	
vstupní odpor	R_i	10^5	10^6	10^7	Ω
výstupní odpor	R_o	$3 \cdot 10^1$	10^2	$2 \cdot 10^2$	Ω
napájecí napětí	U_{CC}	± 1	$\pm 15, +5, \pm 5$		V
klidový napájecí proud	I_{CC}	0,1	1	10	mA
výstupní napětí	$\pm U_{OM}$	$ U_{CC} - 3$		$ U_{CC} - 1$	V
výstupní zkratový proud	I_{OM}	10		30	mA
vstupní napěťová nesymetrie	U_{i0}	0,01	1	10	mV
vstupní klidový proud	I_{IB}	1	50	300	nA
potlačení souhlasného napětí	CMR	80	100	140	dB
šířka pásma	BW	0,03	3	200	MHz

<http://www.ite.tul.cz>

Operační zesilovače

Typické hodnoty:

$$\square U_o \approx 10 \text{ V}$$

$$\square A_{u0} \approx 10^5$$

Vstupní rozsah v lineárním režimu pro tyto hodnoty

$$\Delta U_i \approx 0,1 \text{ mV} \quad (\text{jinak SATURACE})$$

nelze tedy v tomto režimu OZ bez ZZV prakticky použít.

Bez ZV se hodí jako **komparátor** dvou napětí, jehož funkci můžeme vyjádřit :

$$U_o = U_{OM+} \quad \text{při} \quad U_{I+} > U_{I-}$$

$$U_o = U_{OM-} \quad \text{při} \quad U_{I+} < U_{I-}$$

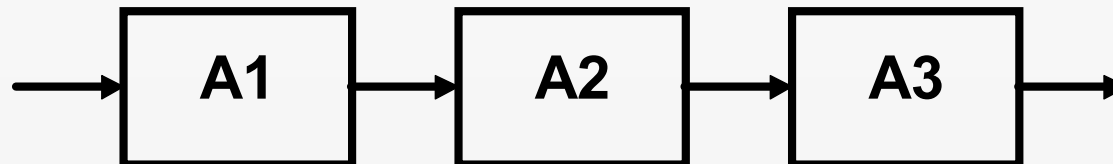

Řazení funkčních bloků

kaskádní zapojení

- přímý přenosový řetězec
- nelineární přenosovou funkci bloku je možno linearizovat dalším blokem s *inverzní* funkcí

- pro lineární bloky:
$$A_u = \prod_{i=1}^n A_{ui}$$

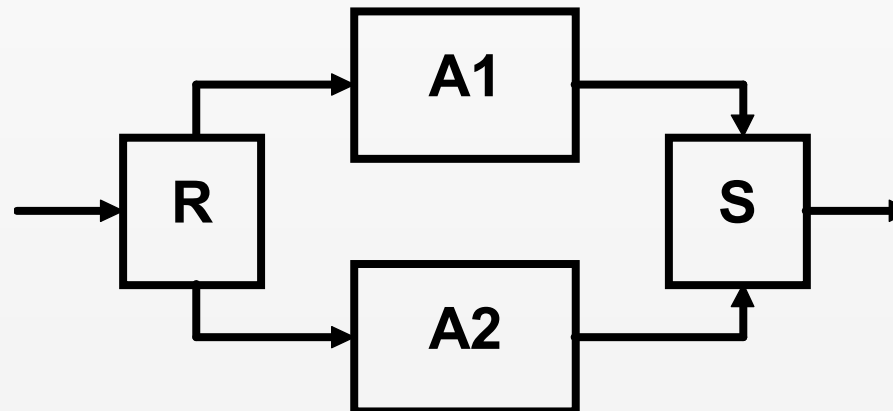

Řazení funkčních bloků

paralelní zapojení

- rozdělovací (R) a slučovací (S) obvod (dvojbran) :
  - paralelní* – rozděluje resp. sčítá proudy
  - sériový* – rozděluje resp. sčítá napětí
- např. oddělené zpracování dílčích kmitočtových pásem nebo kladné a záporné amplitudy signálu (přesné usměrňovače, výkonové stupně push-pull)

Řazení funkčních bloků

zpětnovazební zapojení

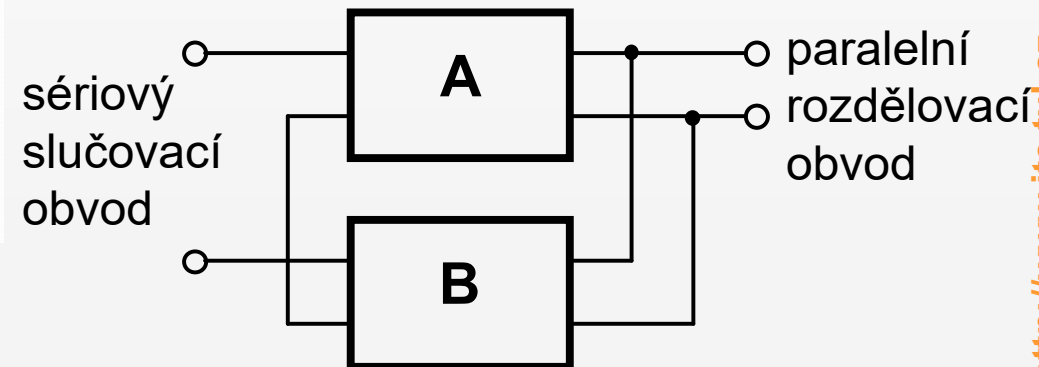
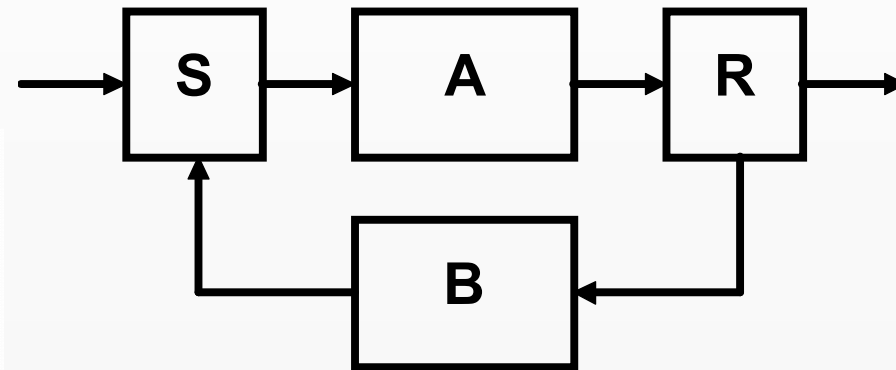
= paralelní řazení cest

s přenesením části výstupního signálu do vstupního slučovacího obvodu

Obvyklé zapojení dvojbranů do zpětné vazby (ZV):

Blok **A**
obv. unilaterální zesilovač (t.j. bez zpětného přenosu) se zesílením A_u

Blok **B**
obv. pasivní obvod (např. pouhý odporový dělič) s činitelem zpětné vazby (přenosem) β

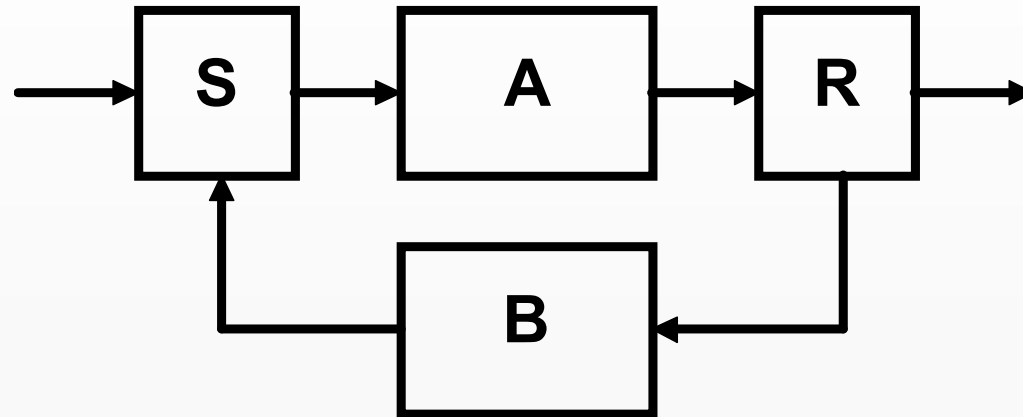

<http://www.ite.tul.cz>

Řazení funkčních bloků

β – činitel zpětné vazby

přenos otevřené
(rozpojené)
zpětnovazební smyčky

$$T = \beta A_u$$

Blackův vztah

$$A'_u = \frac{A_u}{1 - \beta A_u}$$

Vliv zpětné vazby (ZV)

Analýza Blackova vztahu při kmitočtově nezávislém β :

kladná zpětná vazba (KZV) při $T > 0$

$0 < T < 1$ – zesílení A' stoupá, ovšem na úkor zhoršení dalších param. (zkreslení aj.)

$T > 1$ – *nadkritická KZV*, obvod je nestabilní, probíhají tzv. regenerativní děje (kmity) vyžadující nelineární popis

Vliv zpětné vazby (ZV)

Analýza Blackova vztahu při kmitočtově nezávislém β :

záporná zpětná vazba (ZZV) při $T < 0$, t.j. rozpojená smyčka ZV obrací fázi $\rightarrow$ zesílení A' klesá

- snížení citlivosti výsledného A' na změny původní A zesilovače (výrobní a tepl. rozptyl)
- při konstantním činiteli β (lin. obvod) a v režimu mimo silně nelineární oblasti charakteristiky zesilovače linearizuje výslednou převodní funkci *klesá činitel harmonického zkreslení*
- *zvětšení šířky pásma obvodu*
- Při obvyklém propojení (paralelní rozdělení = napěťová ZV, sériové sloučení) :
  - *zvýšení vstupní impedance*
  - *snížení výstupní impedance*

OZ se ZZV

Záporná zpětná vazba (ZZV):

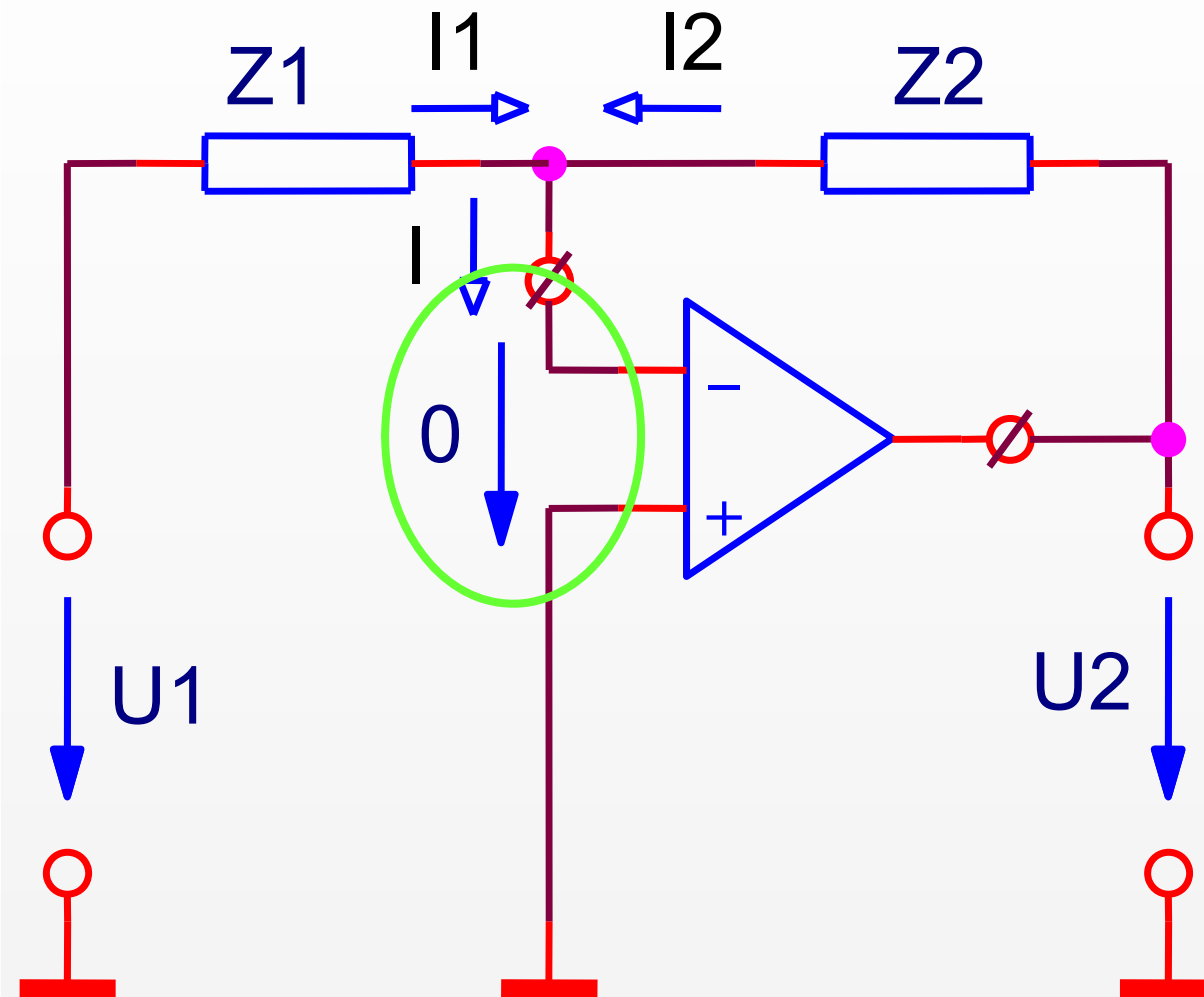
- Obrací fázi
- zmenšuje napěťové zesílení
- má vliv na vstupní a výstupní impedanci
- zmenšuje vliv změny parametrů součástek (stárnutí)
- zmenšuje nelineární zkreslení
- rozšiřuje kmitočtový rozsah zesilovače

OZ se ZZV

**princip
virtuální nuly
(fiktivního
zkratu) :**
*Rozdílové
napětí mezi
vstupy OZ je
v lineárním
režimu a
s uzavřenou
smyčkou ZZV
nulové.*

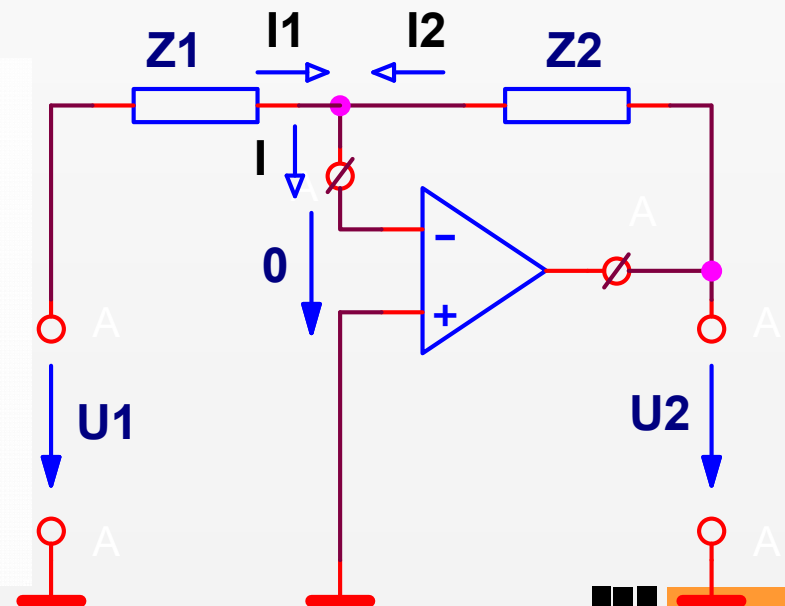

Invertující zesilovače

- OZ je zapojen jako ***invertující operační zesilovač*** s jediným vstupem i výstupem.
- Impedance Z_1 a Z_2 jsou obecné (t.j. komplexní čísla), libovolně složité dvojpóly, složené z prvků R, L, C.
- Podle principu virtuální nuly – na invertujícím vstupu je nulové napětí; zároveň do něj neteče žádný proud ($R_1 \rightarrow \infty \Rightarrow I \rightarrow 0$), takže ani nevytéká z uzlu Z_1 _ Z_2 . Podle Kirchhoffova zákona platí:

$$U_2 = -\frac{Z_2}{Z_1} U_1$$

<http://www.ite.tul.cz>

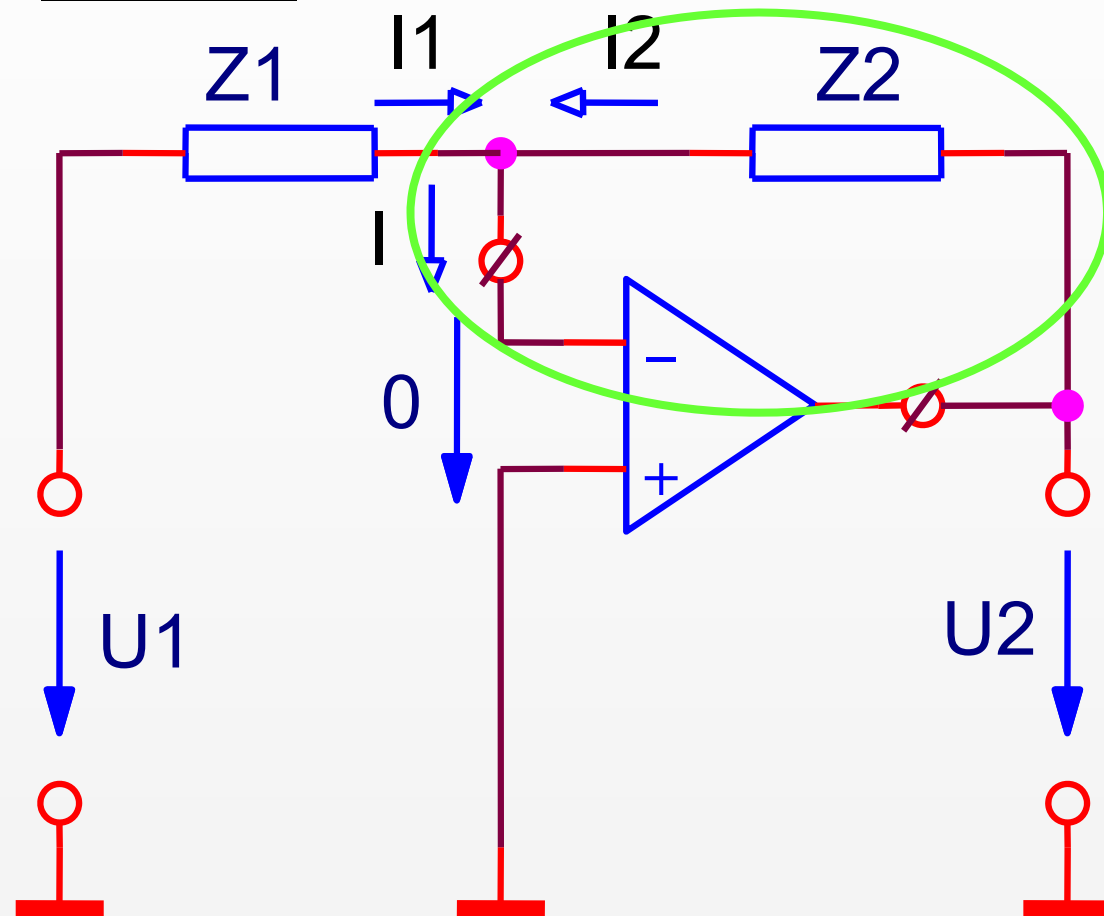

OZ se ZZV

Většina zapojení s OZ pracuje v uzavřené smyčce silné **záporné zpětné vazby** (ZZV);

- parametry obvodu téměř nezávisí na parametrech konkrétního kusu a typu OZ, na jejich změnách s teplotou a napájecím napětím,
- Závisí pouze na hodnotách vnějších obvodových prvků

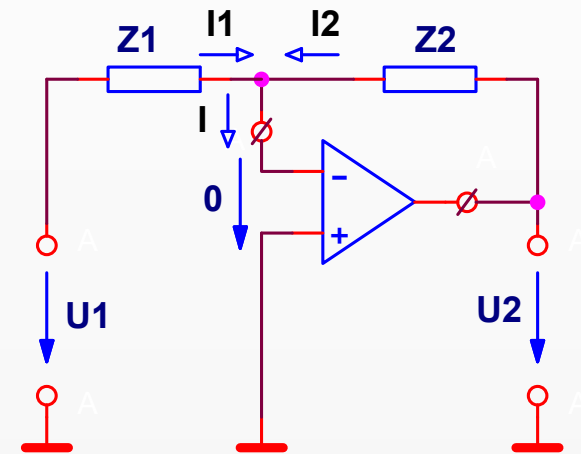
Invertující zesilovač

Představují-li impedance Z_i pouhé rezistory R_i , pak zesílení A_u tohoto invertujícího zesilovače

$$A_u = - \frac{R_2}{R_1}$$

(neplatí po dosažení saturace)

!!! nezávisí na parametru OZ A_{u0}

Zesiluje vstupní napětí a otáčí jeho fázi o 180° ($I_1 = -I_2$)

Speciální případ – invertor (pro $R_2 = R_1$ je $U_2 = -U_1$)

Jde vlastně o obvod s jediným vstupem

Neinvertující zesilovač

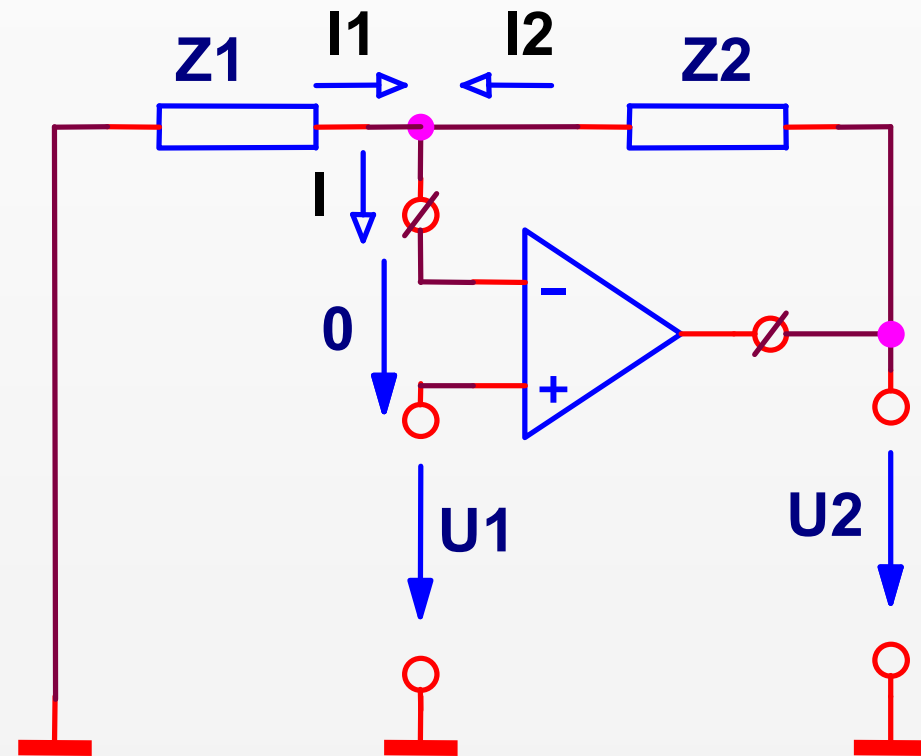

Druhým základním zapojením zesilovače s OZ je neinvertující zesilovač.

z rovnosti proudů $U_1/R_1 = (U_2 - U_1)/R_2$ vztah pro zesílení:

$$A_u = 1 + \frac{R_2}{R_1}$$

(opět: neplatí po dosažení saturace)

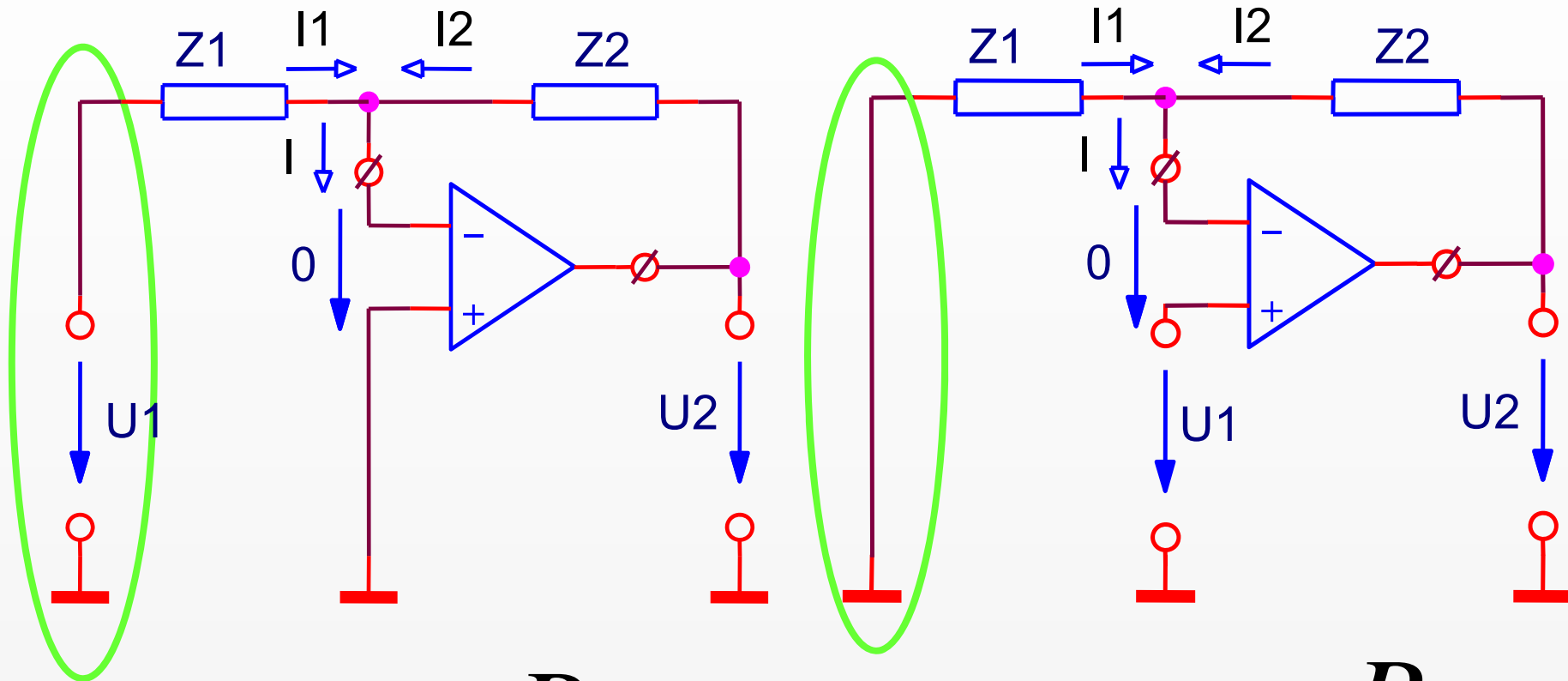

<http://www.ite.tul.cz>

OZ se ZZV

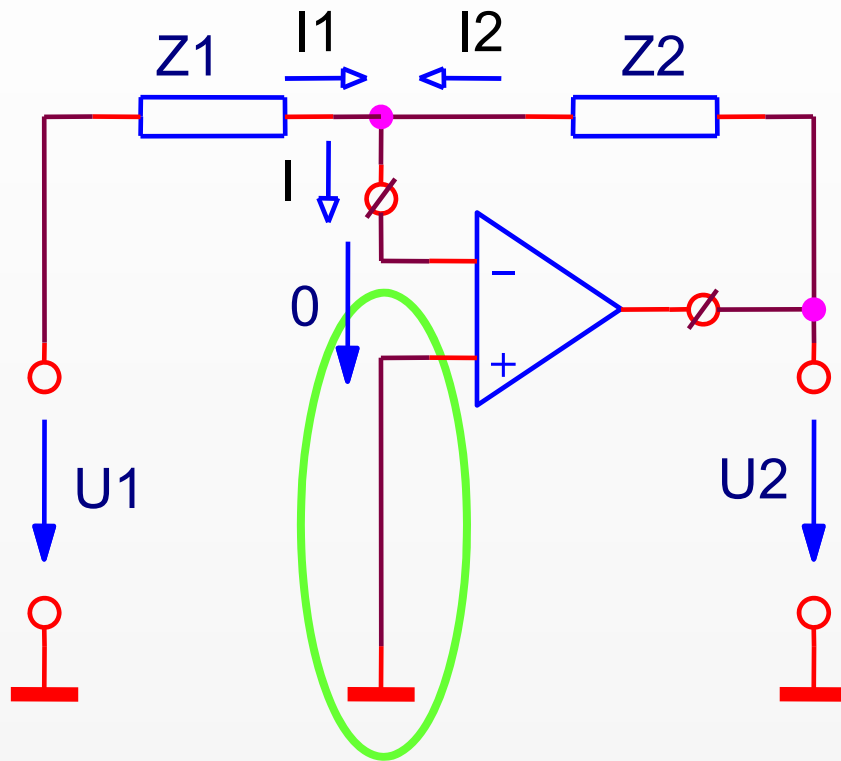
$$A_u = -\frac{R_2}{R_1}$$

$$A_u = 1 + \frac{R_2}{R_1}$$

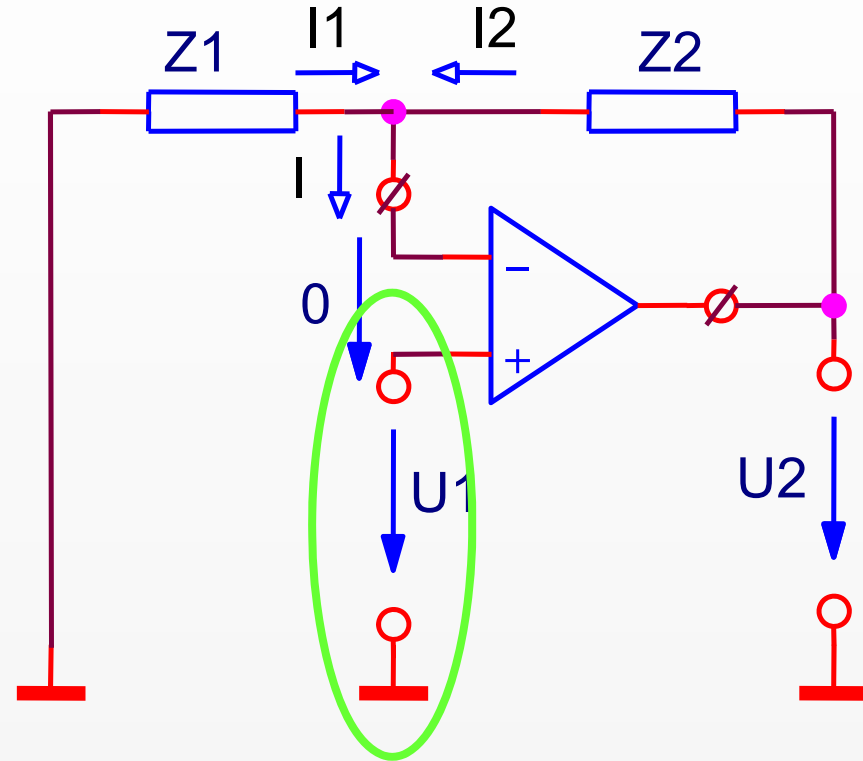

OZ se ZZV

$$A_u = -\frac{R_2}{R_1}$$

$$A_u = 1 + \frac{R_2}{R_1}$$

Zvláštní případy invert. zesilovače

převodník R/U

$U_1 = U_{REF}$, $R_2 = R_x$ (prom.)

$$U_2 = k R_x$$

$$U_2 = -\frac{R_2}{R_1} U_1$$

invertor

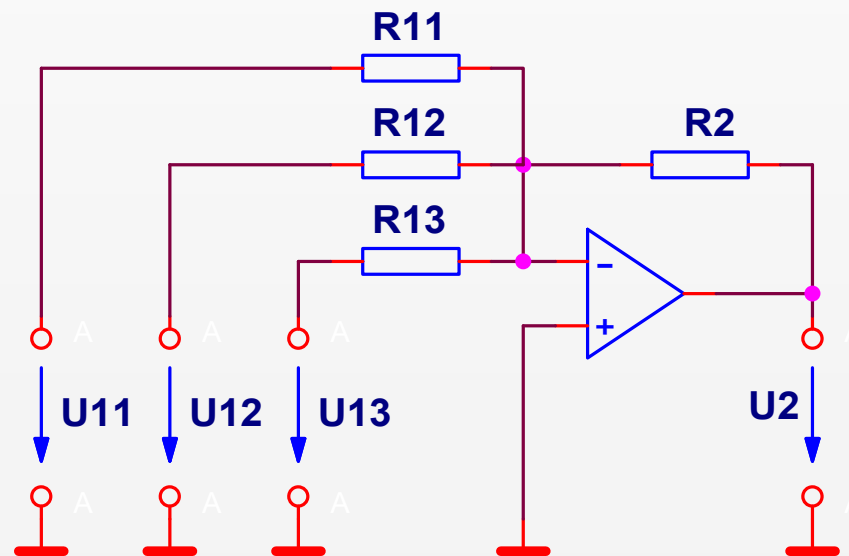
$R_2 = R_1$

$$U_2 = -U_1$$

sumační zesilovač

$$U_2 = -R_2 \sum_{i=1}^n \frac{U_{1i}}{R_{1i}}$$

(princip lineární superpozice)

<http://www.ite.tul.cz>

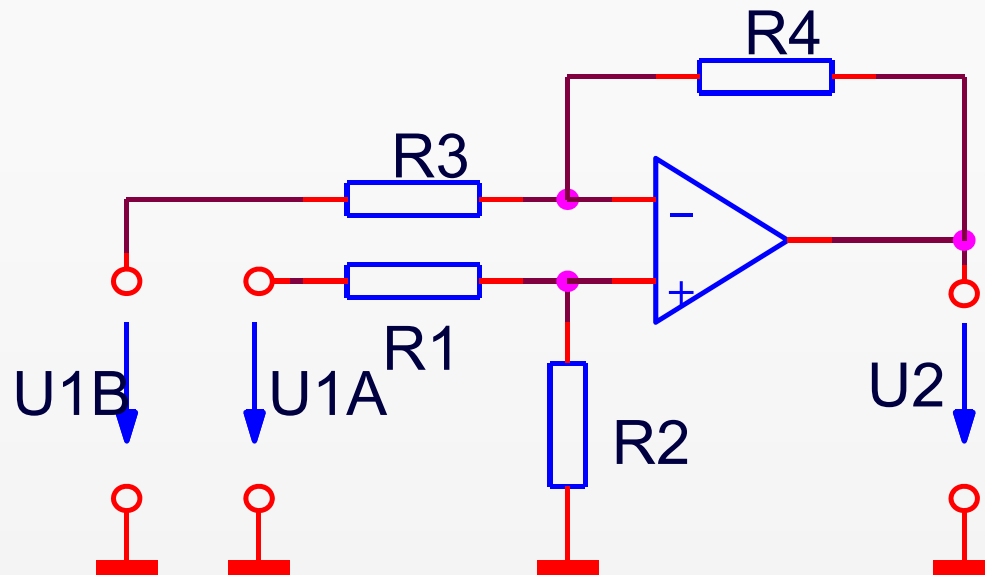

Diferenční zesilovač

$$R_{vst} = R_1 + R_2 = R_3 + R_4$$

Zesilovač se symetrickým vstupem
(nezesiluje souhlasné napětí)

$$U_2 = A_u (U_{1A} - U_{1B})$$

Obvykle
se volí:

$$R_1 = R_3$$

a

$$R_2 = R_4$$

$$A_u = \frac{R_2}{R_1} = \frac{R_4}{R_3}$$

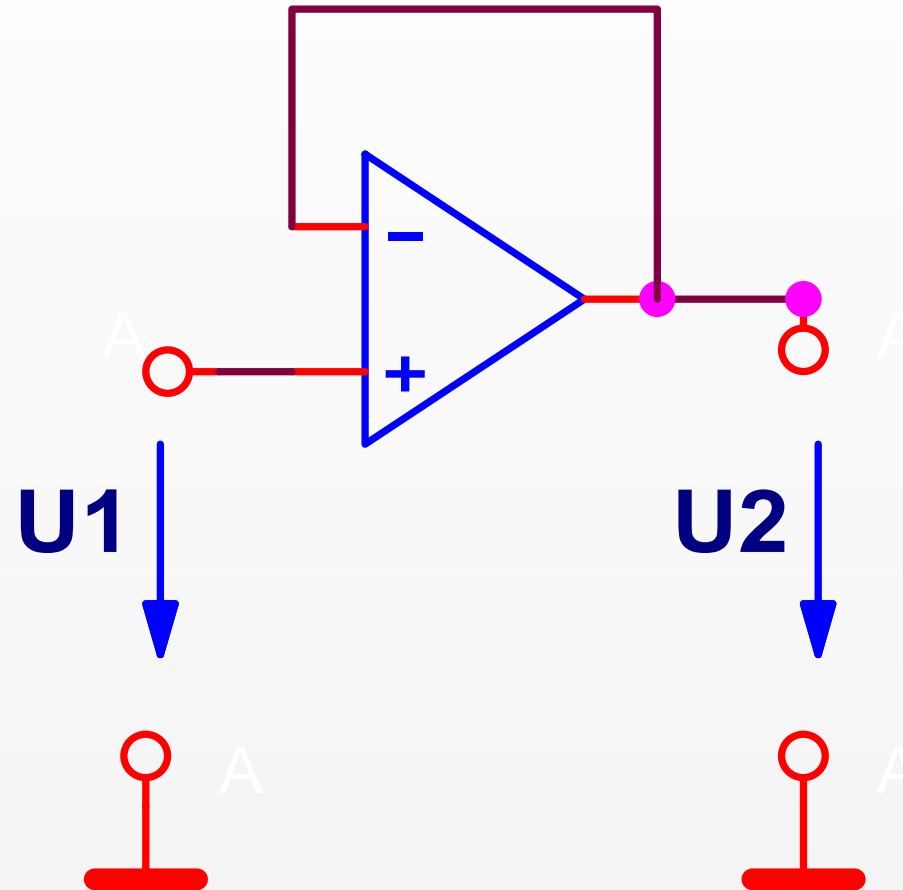
<http://www.ite.tul.cz>

Pro měřicí účely se používá dokonalejší zapojení - **přístrojový zesilovač**

Napět'ový sledovač

100 % ZZV: $U_2 = U_1$
impedanční oddělení

<http://www.ite.tul.cz>

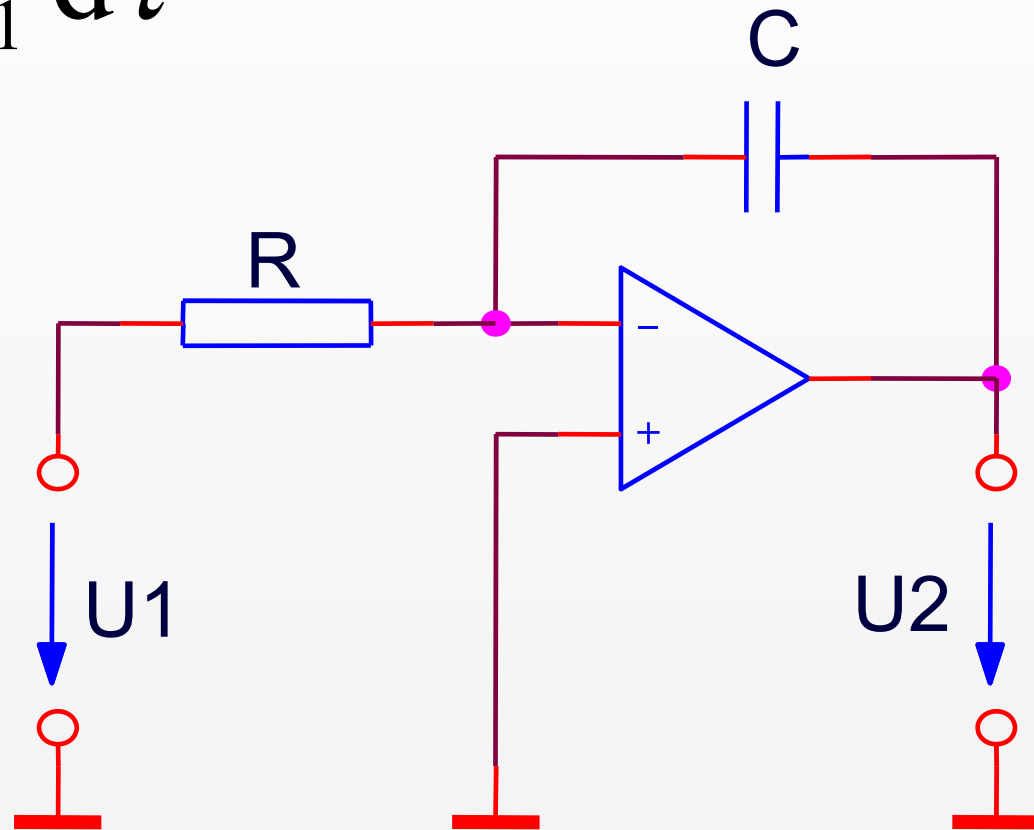
Integrátor

$$u_2 = -\frac{1}{RC} \int_0^t u_1 d\tau$$

$$u_2 = -\frac{t}{\tau} U_1$$

$$(\tau = RC)$$

<http://www.ite.tul.cz>

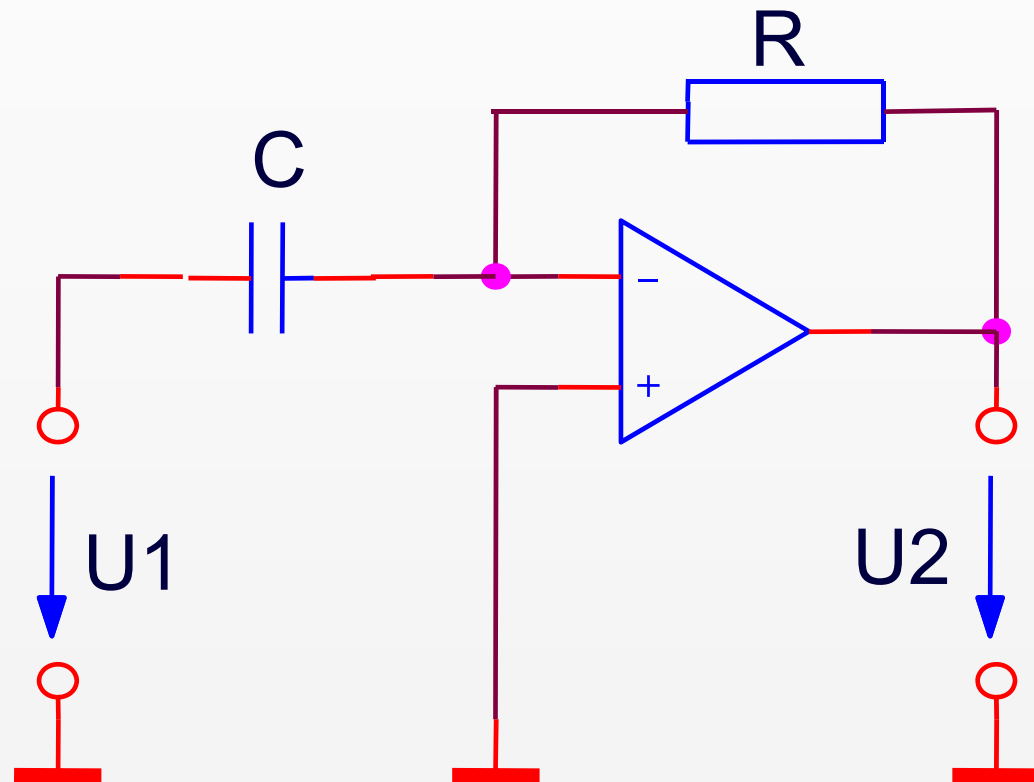
Viz příklad ve skriptech

Derivátor

Nepoužívá se – příliš zesiluje šum a rušení ve vstupním signálu

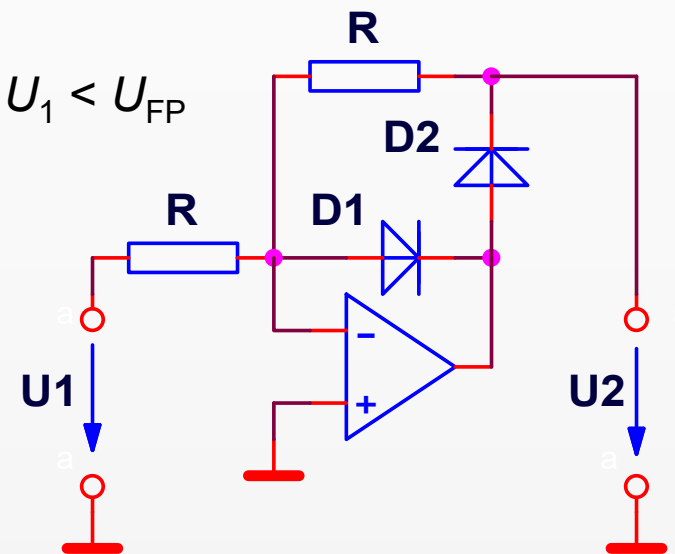

Nelineární obvody s OZ

(přesný) **jednocestný usměrňovač**

- Nemá nečnosti U_p u diodového usměrňovače
- obvod s nelineárním prvkem
- ZZV linearizuje V-A char. diod $\Rightarrow$ může být $U_1 < U_{FP}$
- na výstupu *střední hodnota* signálu
- v měřicích obvodech

Špičkový detektor zapamatuje na kondenzátoru *amplitudu (maximum)* signálu – příp. je pomocným signálem nulován.

Dvojcestné usměrňovače vyžadují 2 OZ.

Nelineární obvody s OZ

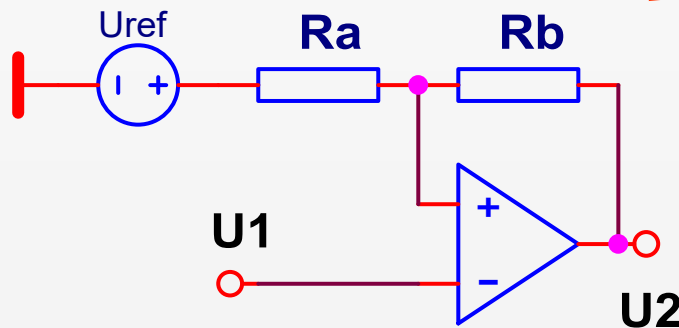
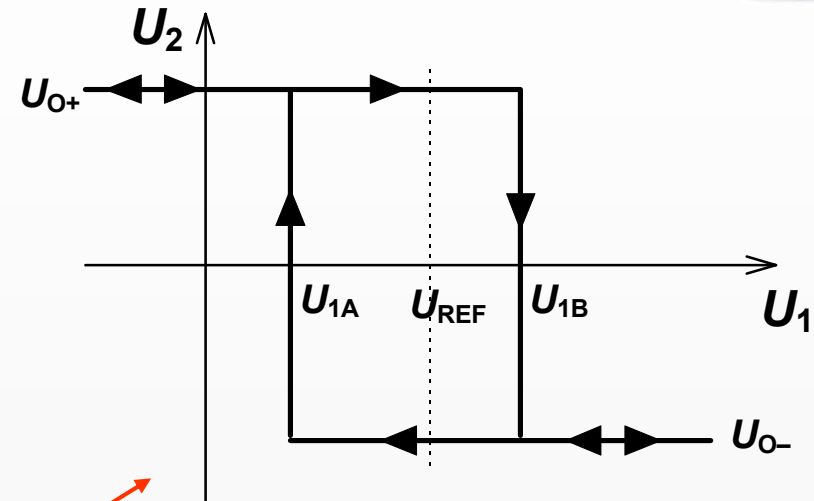

Schmittův (klopný) obvod

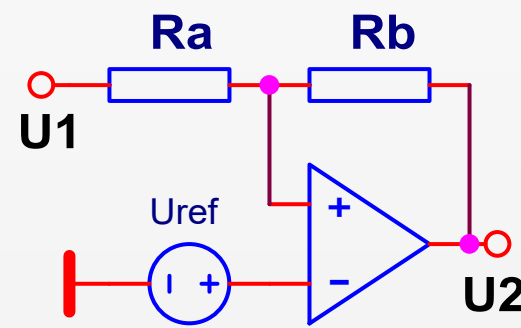
- obvod s **hysterezí**, vytvořenou kladnou zpětnou vazbou

komparátor s hysterezí

- regulátory např. teploty
- převod analogového nebo pomalu se měnícího logického signálu na **logický signál se strmými hranami**

a) invertující, $R_{vst} \uparrow$

b) neinvertující, $R_{vst} \downarrow$

OZ v medicíně

- Základní blok každého elektronického přístroje zpracovávajícím biosignály
  - Požadavky:
    - Zvýšení úrovně snímaného signálu
    - Impedanční přizpůsobení čidla obvodům přístroje
    - Odfiltrování rušení (diferenční zapojení)
- ➔ Biologické/lékařské izolační zesilovače

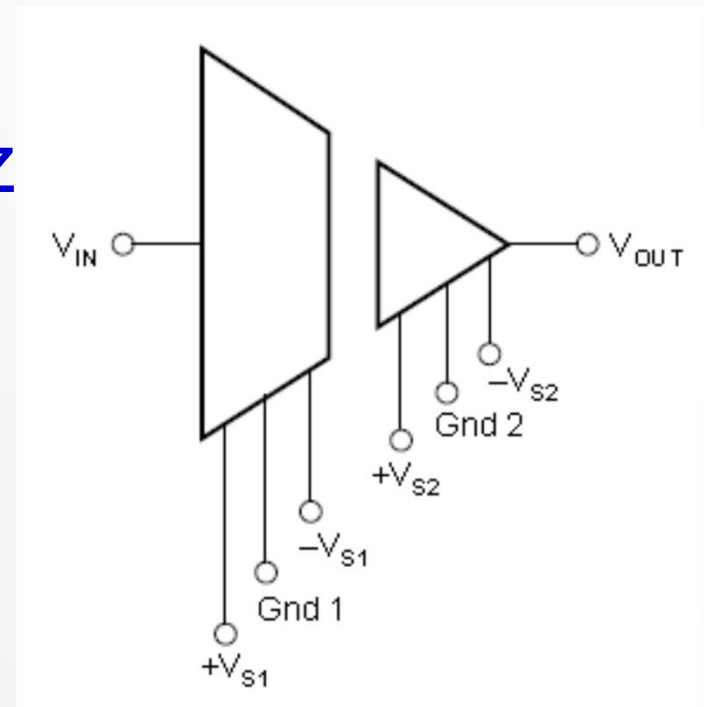

Izolační zesilovače

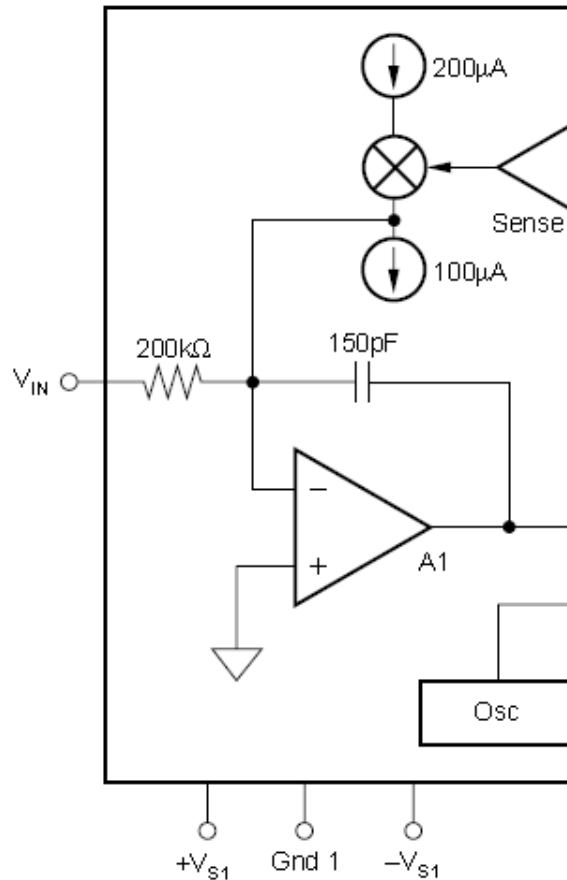
- Vstupní odpor cca $10^6..10^{10}\Omega$
- Minimální svodový ss proud (uniká tělem)
– podle IEC $<10\mu\text{A}$, v praxi $0,5..7\text{nA}$
- Vstupní drift $0,1..1\ \mu\text{V}/^\circ\text{C}$
- Bandwidth $0..30\ (120)\ \text{kHz}$

TI: ISO124

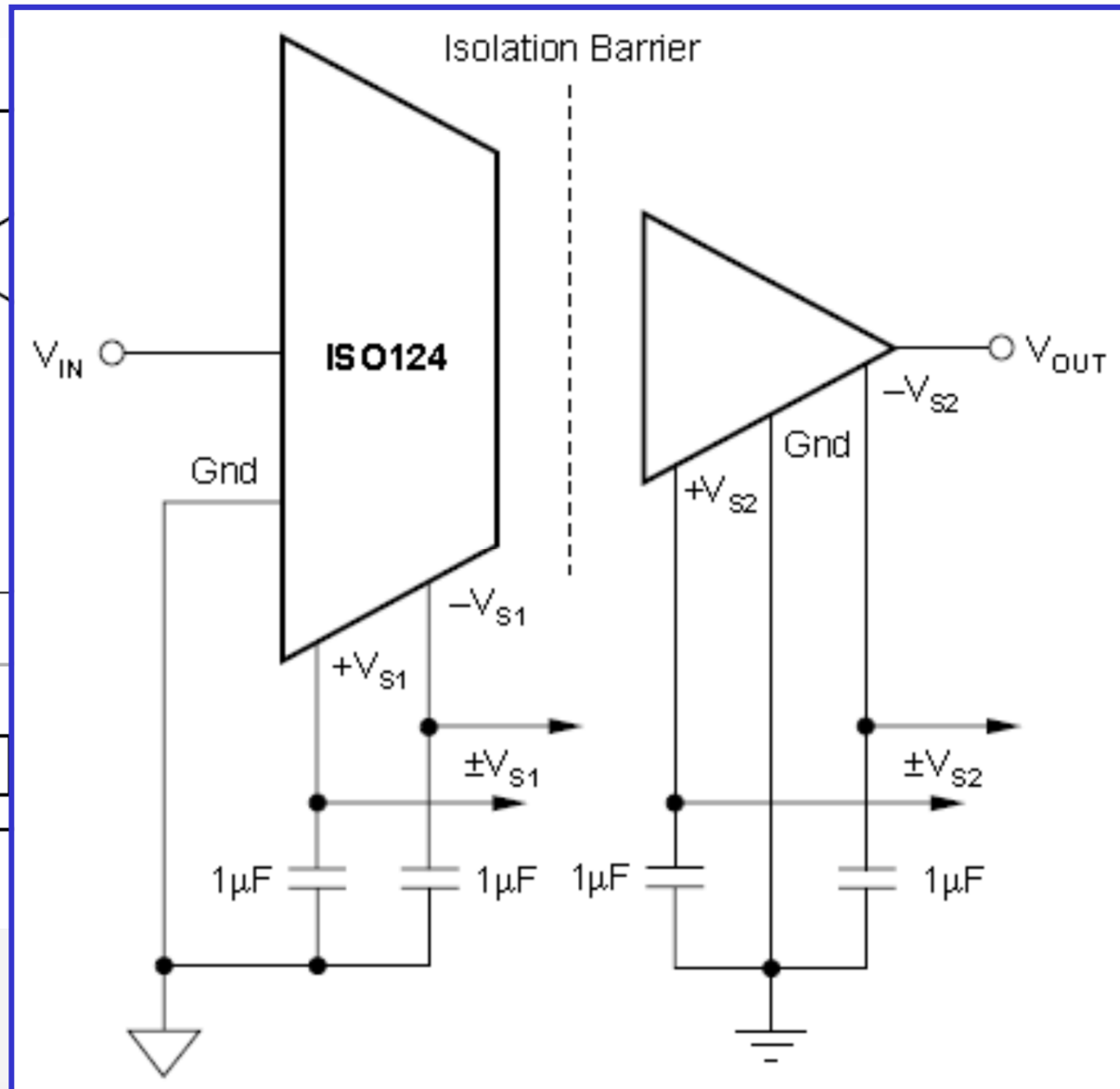

Izolační zesilovače

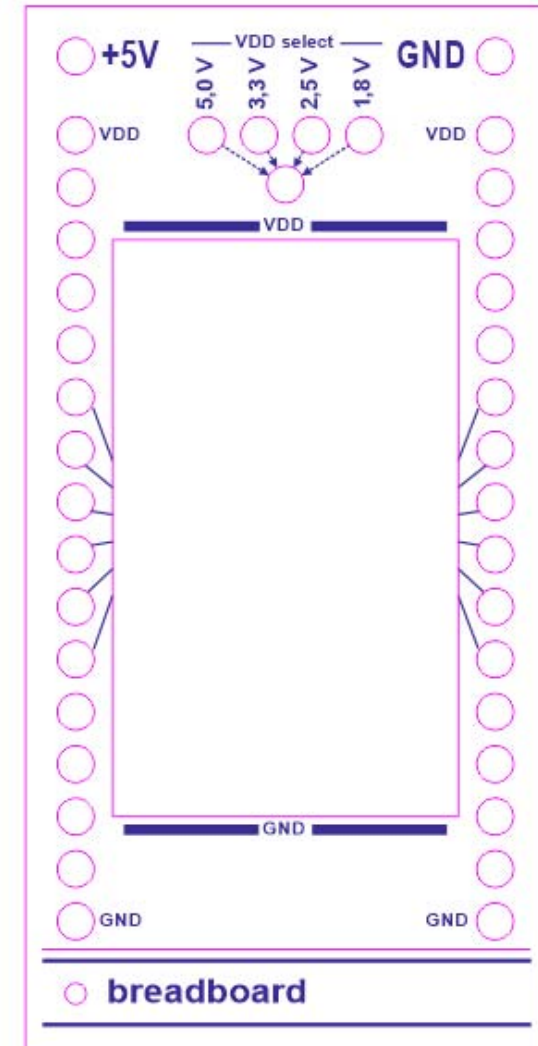
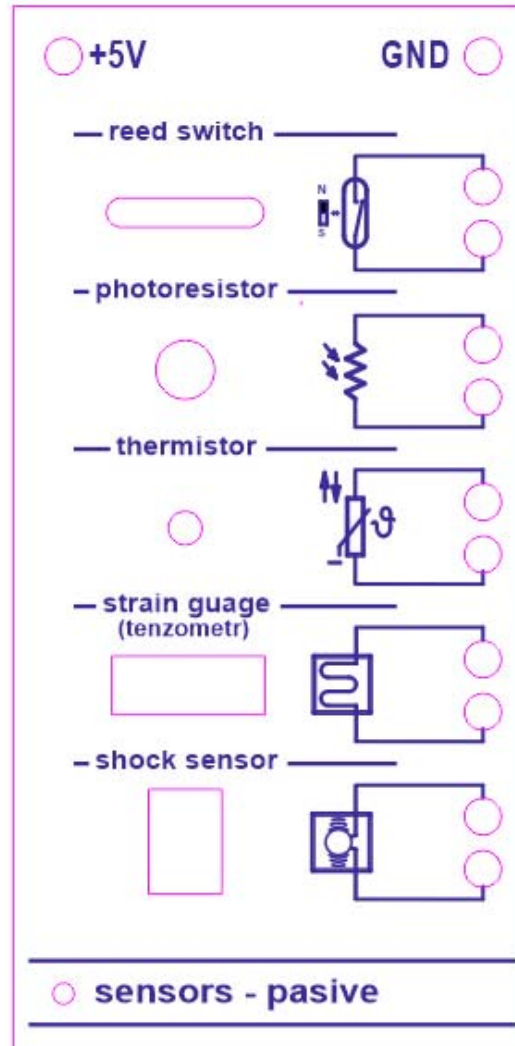
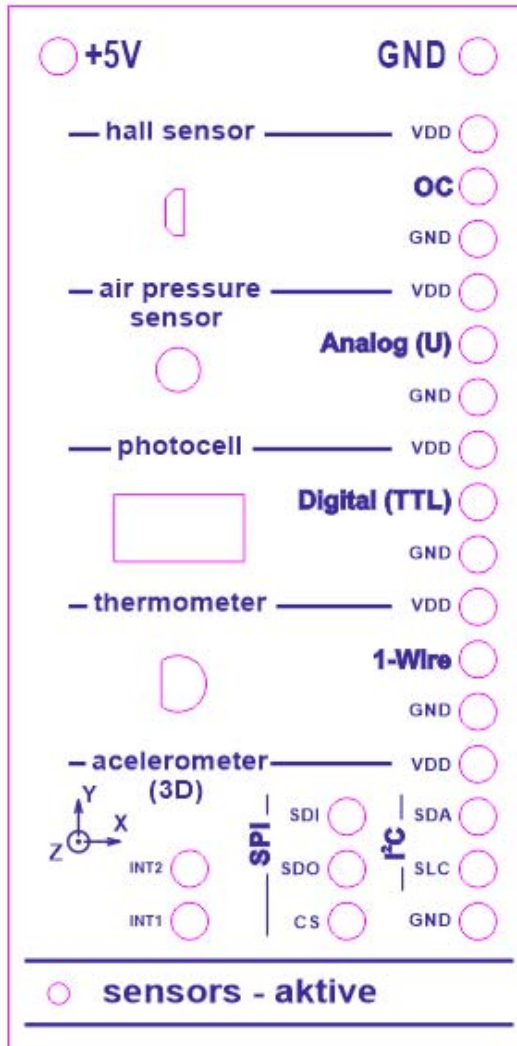

TI: ISO124

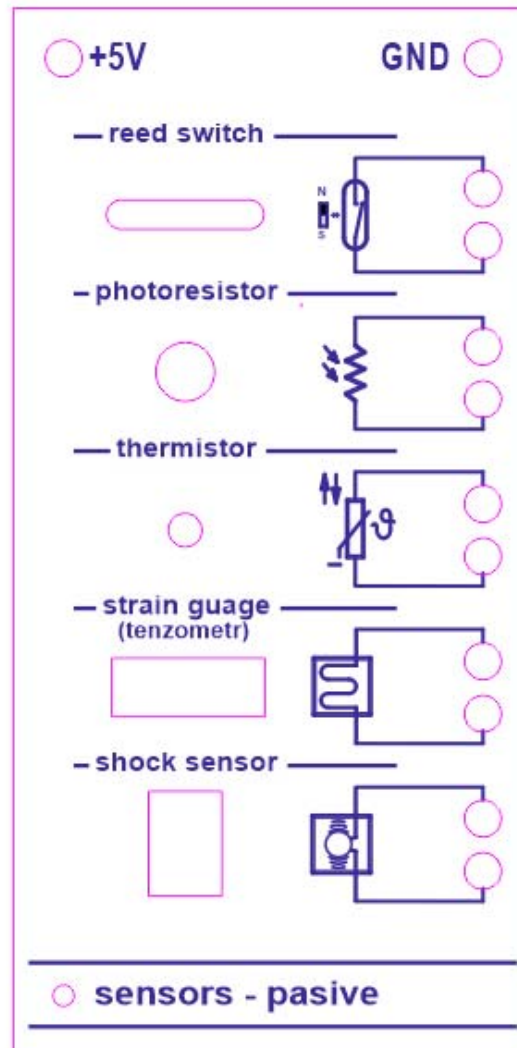
Snímače na cvičení

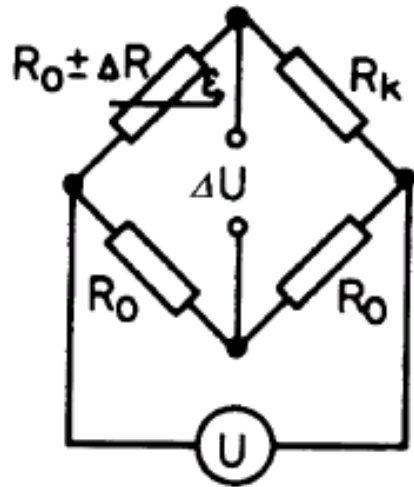

Snímače na cvičení

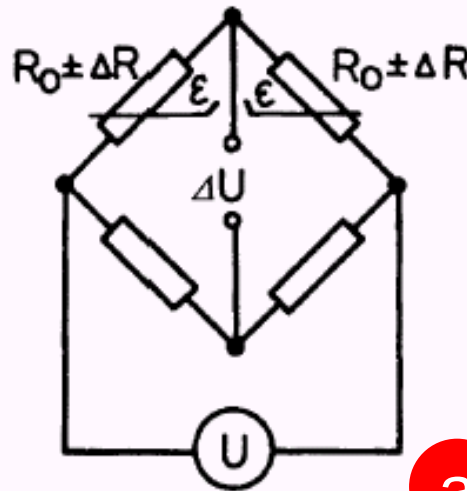

Zapojení do můstku

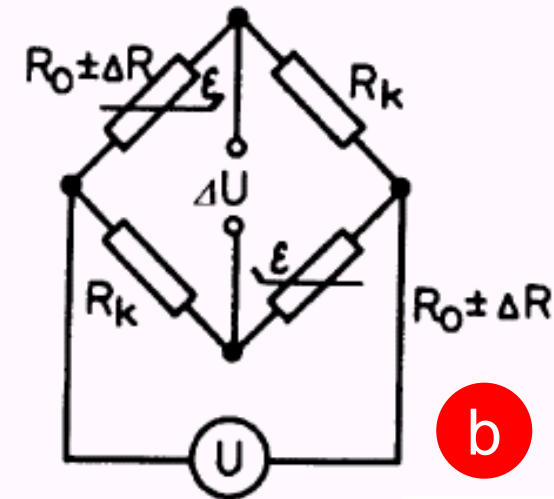

Čtvrtmůstek

Půlmůstek

a

Půlmůstek

b

Kompenzační tenzometr má stejné parametry a je vystaven stejným podmínkám jako měřicí tenzometr, nesmí být však namáhán.

Zapojení dvou měřících tenzometrů (dvojnásobná citlivost - eliminace vlivu teploty)

- a) Souhlasně namáhány
- b) Nesouhlasně namáhány

Rozšířený Ohmův zákon ;)

P = Watts

$$\text{Watts} = \text{Volts} \times \text{Amperes}$$

$$\text{Watts} = \text{Amperes}^2 \times \text{Ohms}$$

$$\text{Watts} = \frac{\text{Volts}^2}{\text{Ohms}}$$

V = Volts

$$\text{Volts} = \sqrt{\text{Watts}} \times \text{Ohms}$$

$$\text{Volts} = \frac{\text{Watts}}{\text{Amperes}}$$

$$\text{Volts} = \text{Ohms} \times \text{Amperes}$$

I = Amperes

$$\text{Amperes} = \frac{\text{Volts}}{\text{Ohms}}$$

$$\text{Amperes} = \frac{\text{Watts}}{\text{Volts}}$$

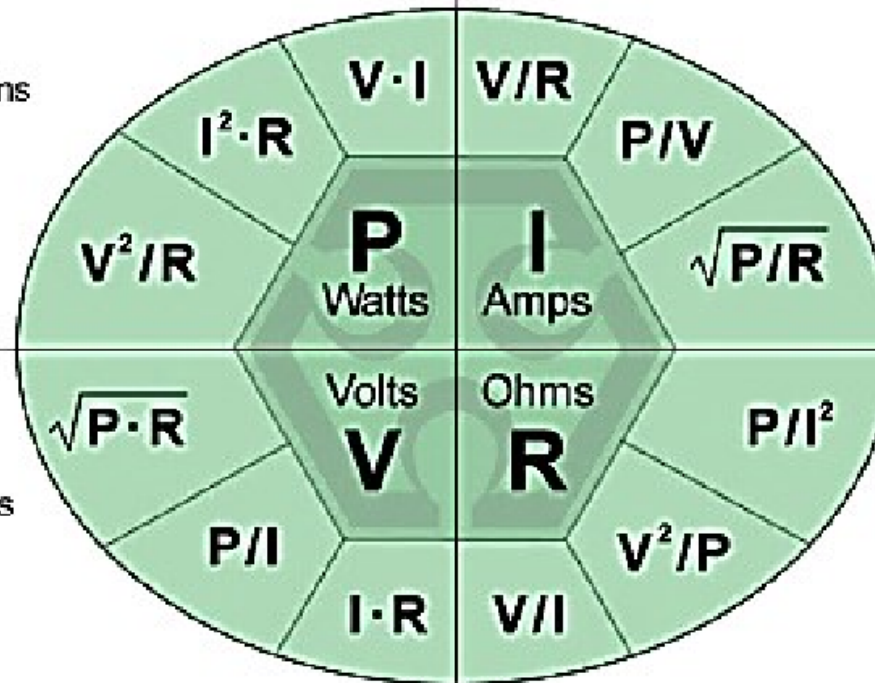
$$\text{Amperes} = \sqrt{\frac{\text{Watts}}{\text{Ohms}}}$$

R = Ohms

$$\text{Ohms} = \frac{\text{Watts}}{\text{Amperes}^2}$$

$$\text{Ohms} = \frac{\text{Volts}^2}{\text{Watts}}$$

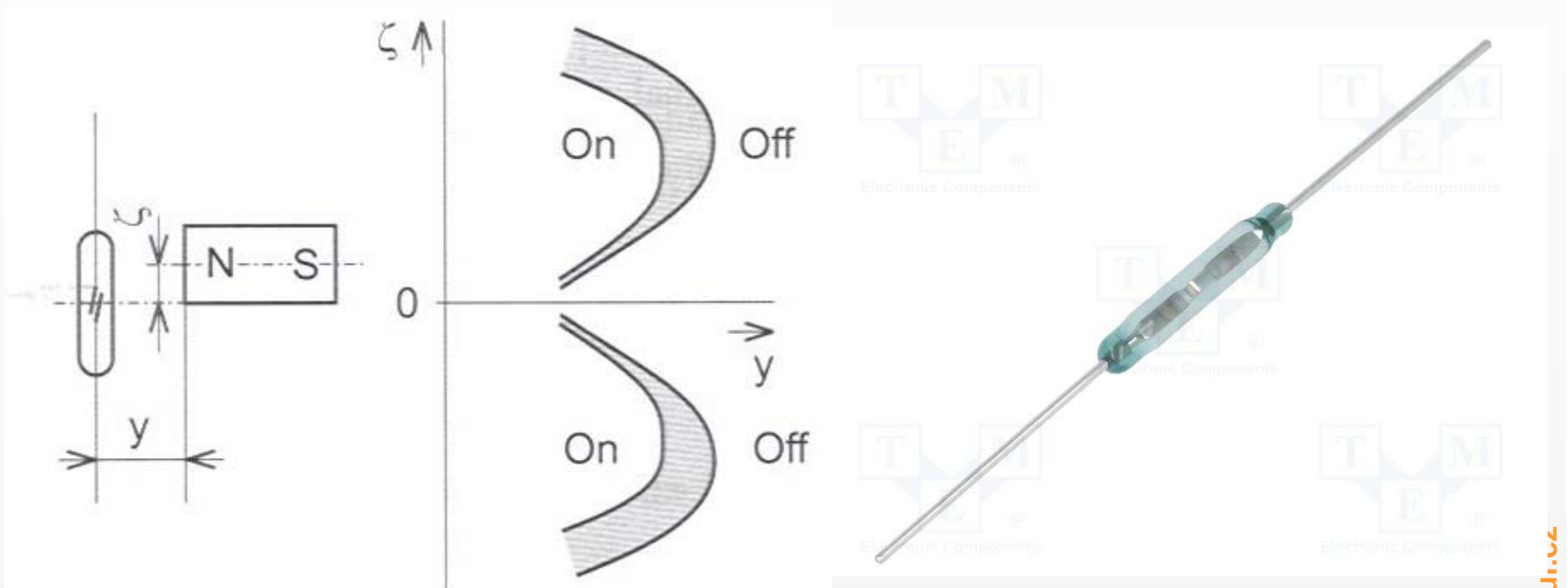
$$\text{Ohms} = \frac{\text{Volts}}{\text{Amperes}}$$

Např: <http://www.sengpielaudio.com/FormulaWheel-ElectricalEngineering.htm>

Jazýčkový kontakt (reed switch)

<http://www.tme.eu/>

Jazyčkový kontakt (reed switch)

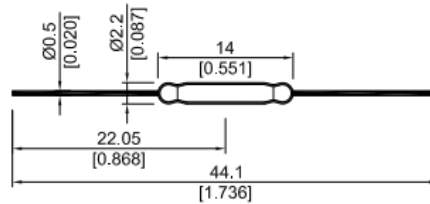

KSK-1A66-...

MEDER electronic

DIMENSIONS

All dimensions in mm [inches]

CHARACTERISTICS

- Glass length of 14 mm and diameter of 2.2 mm
- Normally open 1 Form A contact
- Excellent for most applications and long life expectancy

CONTACT DATA

All Data at 20 °C	Switch Model → Contact Form →	KSK-1A66-... Form A			
Contact Ratings	Conditions	Min.	Typ.	Max.	Units
Switching Power*	Any DC combination of V and A not to exceed their individual max.'s			10	W
Switching Voltage	DC or peak AC			200	V
Switching Current	DC or peak AC			0.5	A
Carry Current	DC or peak AC			1.25	A
Static Contact Resistance	at 0.5 V & 10 mA			150	mΩ
Dynamic Contact Resistance	measured w/ 0.5 V & 50 mA, 1.5 ms after closure			200	mΩ
Insulation Resistance cross Contacts	100 Volts applied	10 ¹⁰			Ω
Breakdown Voltage	> 60 sec.	225			VDC
Operate Time incl. Bounce	100 % overdrive			0.5	ms
Release Time	measured with/ no coil suppression			0.1	ms
Capacitance	at 10 kHz across contact		0.2		pF

<http://www.tme.eu/>

<http://www.ite.tul.cz>

Fotorezistor (photoresistor)

Light Dependent Resistor

PGM CDS Photoresistors

Terminology

- **Light Resistance :**

Measured at 10 lux with standard light A (2854K-color temperature) and 2hr. preillumination at 400-600 lux prior testing.

- **Dark Resistance :**

Measured at 10th seconds after closing 10 lux.

- **Gamma characteristic :**

Under 10 lux and 100 lux and given by $\gamma = \log(R_{10}/R_{100}) / \log(100/10) = \log(R_{10}/R_{100})$
R10, R100: resistance at 10 lux and 100 lux.
The tolerance of γ is ± 0.1 .

- **Pmax :**

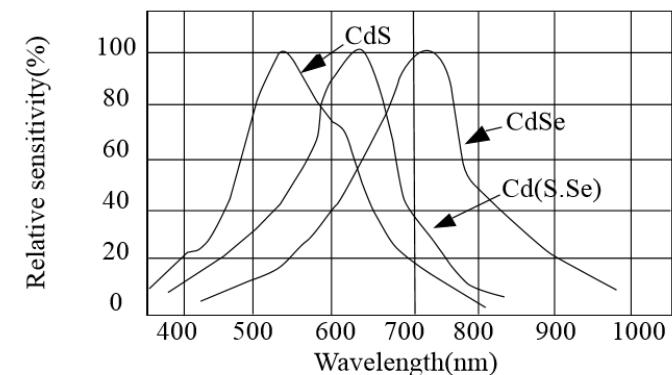
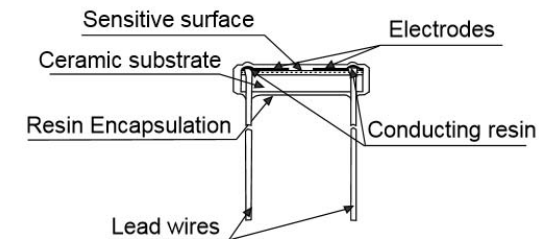
Max. power dissipation at ambient temperature of 25°C. At higher ambient temperature, the maximum power permissible may be lowered.

- **Vmax :**

Max. voltage in darkness that may be applied to the device continuously.

- **Spectral peak :**

Spectral sensitivity of photoresistors depends on the wavelength of light they are exposed to and in accordance with figure 'Spectral Response'.
The tolerance of spectral peak is $\pm 50\text{nm}$.

<http://www.ite.tul.cz>

<http://www.tme.eu/>

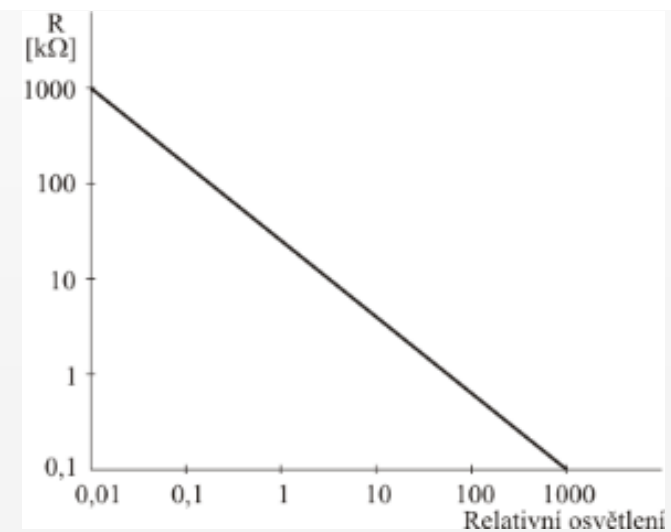
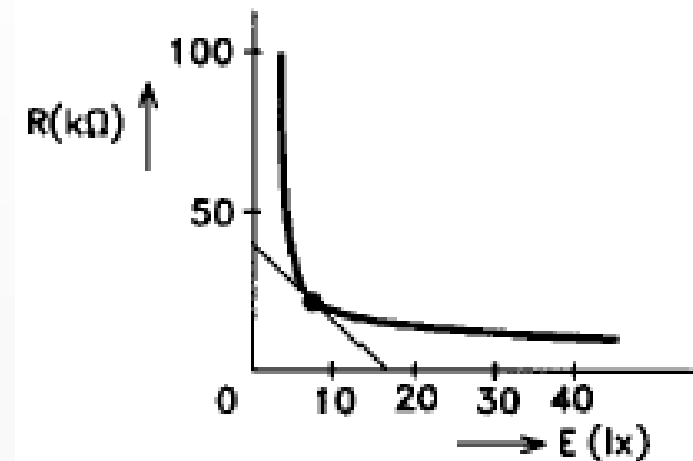
Fotorezistor (photoresistor)

fotoelektrický jev = zvyšování vodivosti působením světelného záření.

$$R = R_0 \cdot E^{-\alpha}$$

R_0 [Ω] = odpor při osvětlení 1 lx (závisí na geometrii rezistoru a na materiálu),

α = konstanta (závisí především na materiálu), 0,5 až 2.

Autor: Filip Albert – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6602695>

Fotorezistor (photoresistor)

Light Dependent Resistor

PGM5 CDS Photoresistors

▶ Electronics Characteristics

Model	V _{max} (VDC)	P _{max} (mW)	Ambient Temp (°C)	Spectral Peak (nm)	Photo Resistance (10Lx) (KΩ)	Dark Resistance (MΩ)min	γ _{min}	ResponseTime (ms)	
								Rise	Decay
PGM5506	100	90	-30 ~ +70	540	2 ~ 6	0.15	0.6	30	40
PGM5516	100	90	-30 ~ +70	540	5 ~ 10	0.2	0.6	30	40
PGM5526	150	100	-30 ~ +70	540	8 ~ 20	1.0	0.6	20	30
PGM5537	150	100	-30 ~ +70	540	16 ~ 50	2.0	0.7	20	30
PGM5539	150	100	-30 ~ +70	540	30 ~ 90	5.0	0.8	20	30
PGM5549	150	100	-30 ~ +70	540	45 ~ 140	10.0	0.8	20	30
PGM5616D	150	100	-30 ~ +70	560	5 ~ 10	1.0	0.6	20	30
PGM5626D	150	100	-30 ~ +70	560	8 ~ 20	2.0	0.6	20	30
PGM5637D	150	100	-30 ~ +70	560	16 ~ 50	5.0	0.7	20	30
PGM5639D	150	100	-30 ~ +70	560	30 ~ 90	10.0	0.8	20	30
PGM5649D	150	100	-30 ~ +70	560	50 ~ 160	20.0	0.8	20	30
PGM5659D	150	100	-30 ~ +70	560	150 ~ 300	20.0	0.8	20	30

<http://www.ite.tul.cz>

<http://www.tme.eu/>

NTC thermistor (thermistors)

4. Electrical characteristics

	Item	Symbol	Test conditions	Unit	Specification
4.1	Zero Power Resistance at 25°C	R ₂₅	T _a =25±0.05°C Test Power≤0.1mW Test in fluid liquid	KΩ	5±1%
4.2	B-value	B _{25/50}	$B=[(T_a \times T_b)/(T_b - T_a)] \times \ln(R_a/R_b)$ T _b =50°C±0.1°C	K	3470±1%
4.3	Thermal dissipation Coefficient	δ	In still air	mW/°C	≥2

R25=5K Ω TOLERANCE: ± 1% B25/50=3470K TOLERANCE: ± 1% (P219-2)							
TEMP (°C)	RESISTANCE (K Ω)			RESISST-TOL (%)		TEMP-TOL (°C)	
	MIN	CENTER	MAX	△R	-△R	△T	-△T
-55	342.601	361.195	380.760	5.416	-5.147	0.740	-0.704
-54	314.746	331.544	349.203	5.326	-5.066	0.737	-0.701
-53	289.660	304.863	320.832	5.238	-4.986	0.733	-0.698
-52	267.018	280.802	295.267	5.151	-4.908	0.730	-0.695
-51	246.541	259.059	272.185	5.066	-4.832	0.726	-0.693
-50	227.984	239.371	251.301	4.983	-4.756	0.723	-0.690
-49	211.136	221.509	232.368	4.902	-4.682	0.719	-0.687
-48	195.810	205.274	215.173	4.822	-4.610	0.715	-0.684
-47	181.844	190.490	199.527	4.744	-4.538	0.711	-0.680
-46	169.094	177.004	185.266	4.667	-4.468	0.707	-0.677
-45	157.436	164.682	172.244	4.591	-4.399	0.703	-0.674

<http://www.tme.eu/>

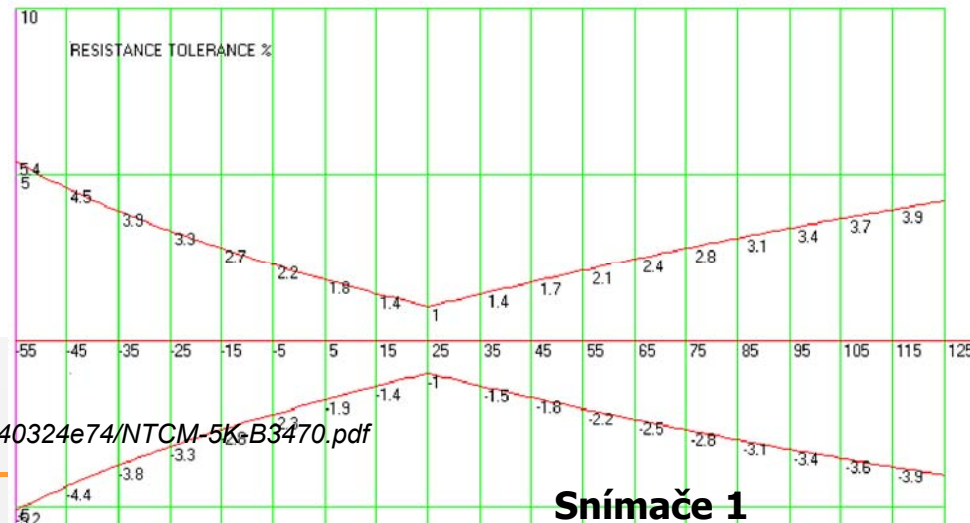
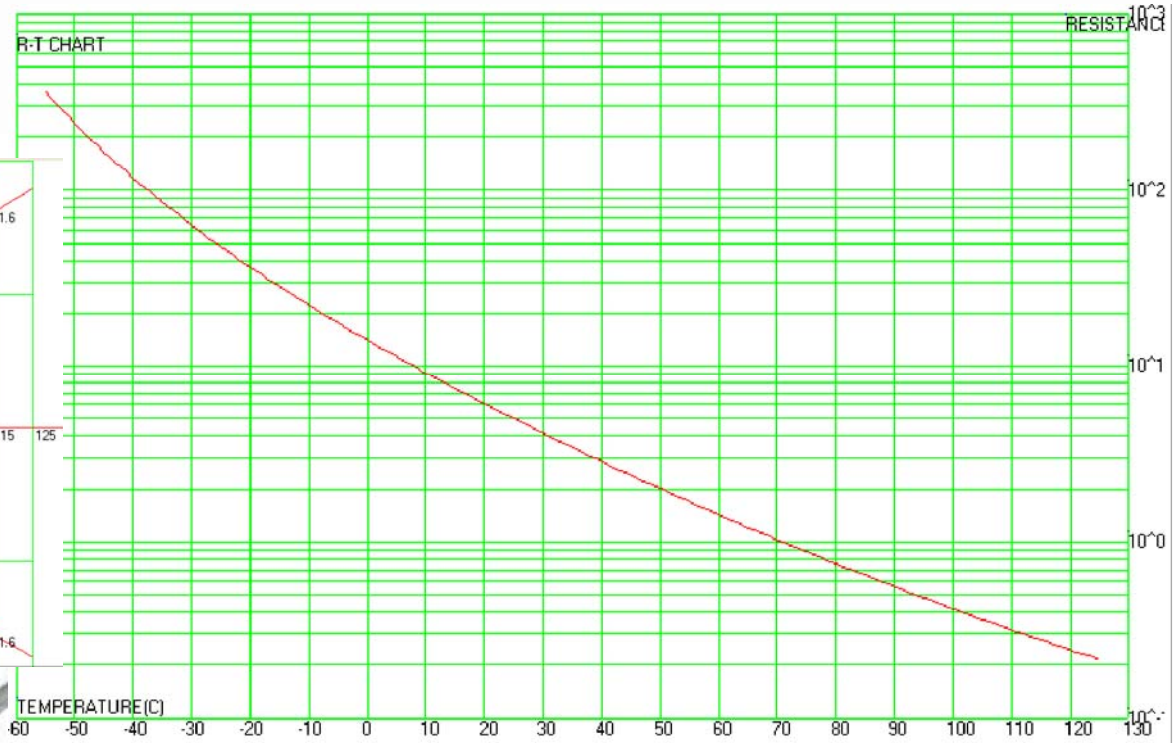
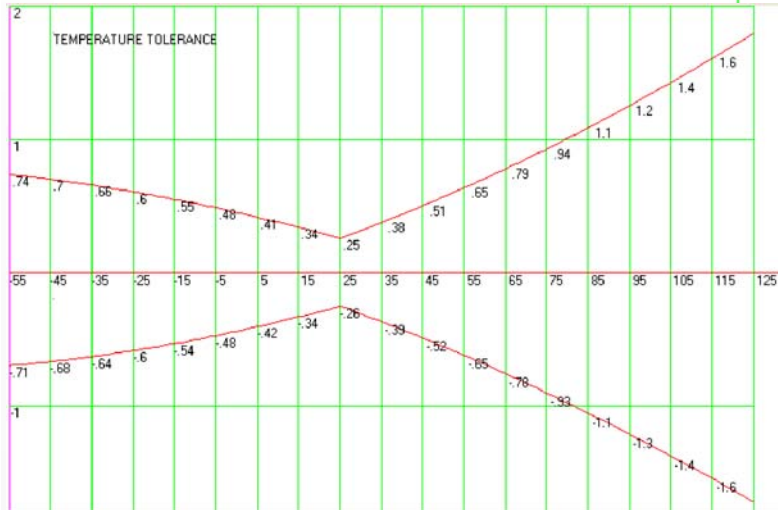
<http://www.tme.eu/cz/Document/0198c5dc0c1bf0e23b8e3b7440324e74/NTCM-5K-B3470.pdf>

<http://www.ite.tul.cz>

NTC thermistor (thermistor)

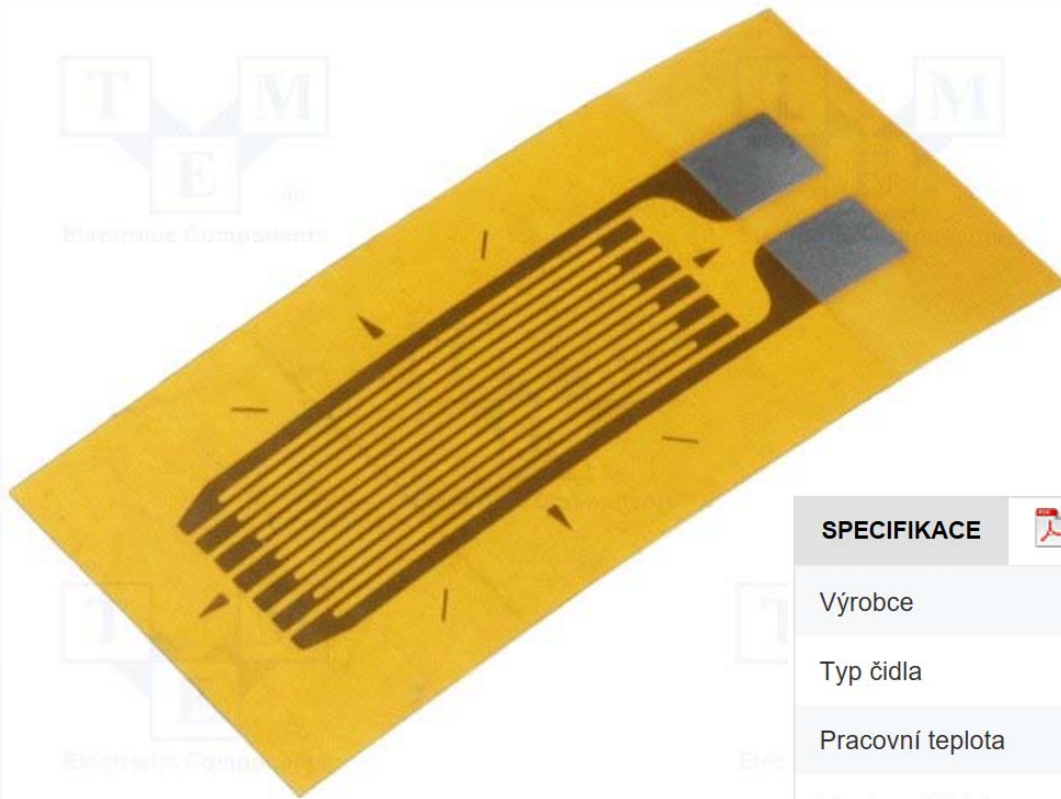
<http://www.tme.eu/>

<http://www.tme.eu/cz/Document/0198c5dc0c1bf0e23b8e3b7440324e74/NTCM-5k-B3470.pdf>

Snímače 1

Tenzometr (strain gauge)

SPECIFIKACE	TECHNICKÉ INFORMACE	MULTIMEDIA
Výrobce	TENMEX	
Typ čidla	fóliový tenzometr	
Pracovní teplota	-40...200°C	
Vlastnosti čidel	konstanta tenzometru 2,15	
Vnější rozměry	4.5 x 10 x 0.06mm	
Max. deformace	5%	
Tolerance	±0,5%	
Připojení	pájecí plošky	

<http://www.tme.eu/>

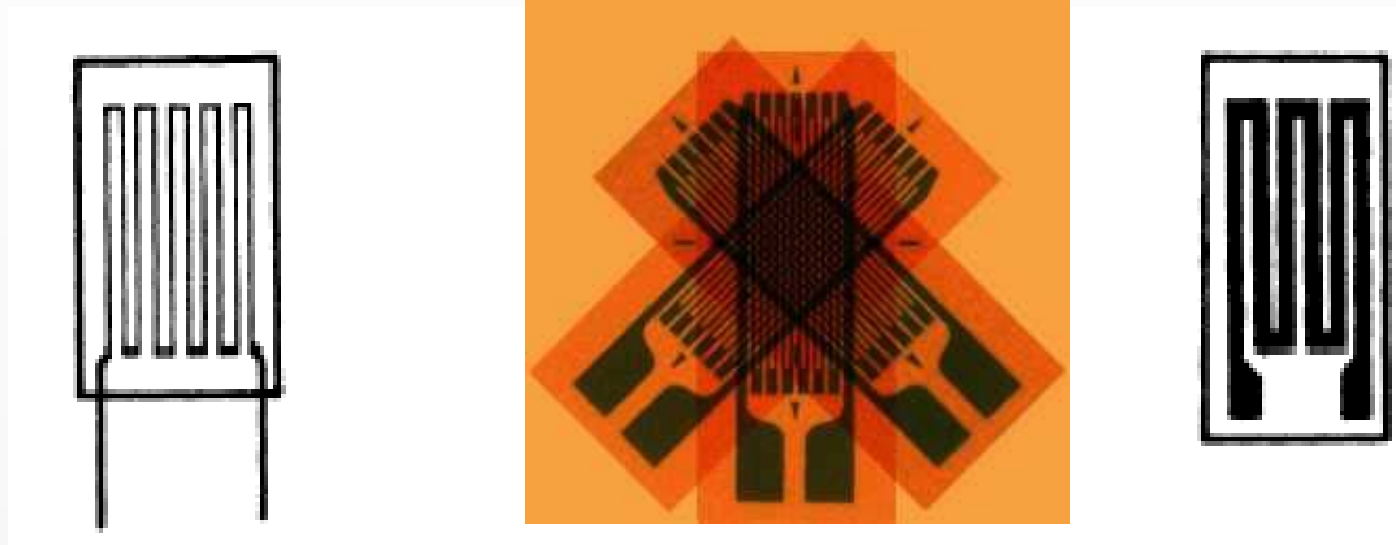
<http://www.ite.tul.cz>

Tenzometr (strain gauge)

Drátkové a foliové odporové tenzometry

$$R = \rho \frac{l}{S}$$

Změna odporu závislá na změnách způsobených deformací tenzometru, tj. na změnách geometrických rozměrů nebo na změnách krystalografické orientace tenzometru.

...i polovodičové provedení

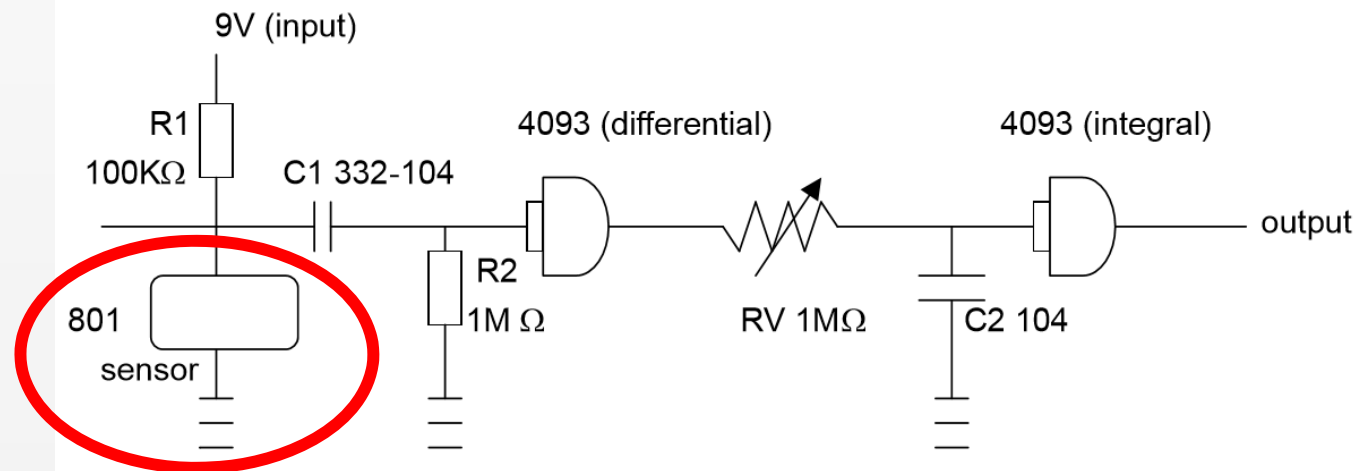

Čidlo vibrací (shock sensor)

SPECIFIKACE	TECHNICKÉ INFORMACE (1)	MULTIMEDIA
Výrobce	SENCERA	
Typ čidla	vibrační a pohybu	
Napájecí napětí	9V DC	
Pracovní teplota	-40...220°C	
Vlastnosti čidel	detekují pohyb nebo vibrace	
Vnější rozměry	Ø7 x 9.15mm	
Konfigurace výstupu	SPST-NO	

- Reference circuit:

<http://www.tme.eu/>

<http://www.ite.tul.cz>

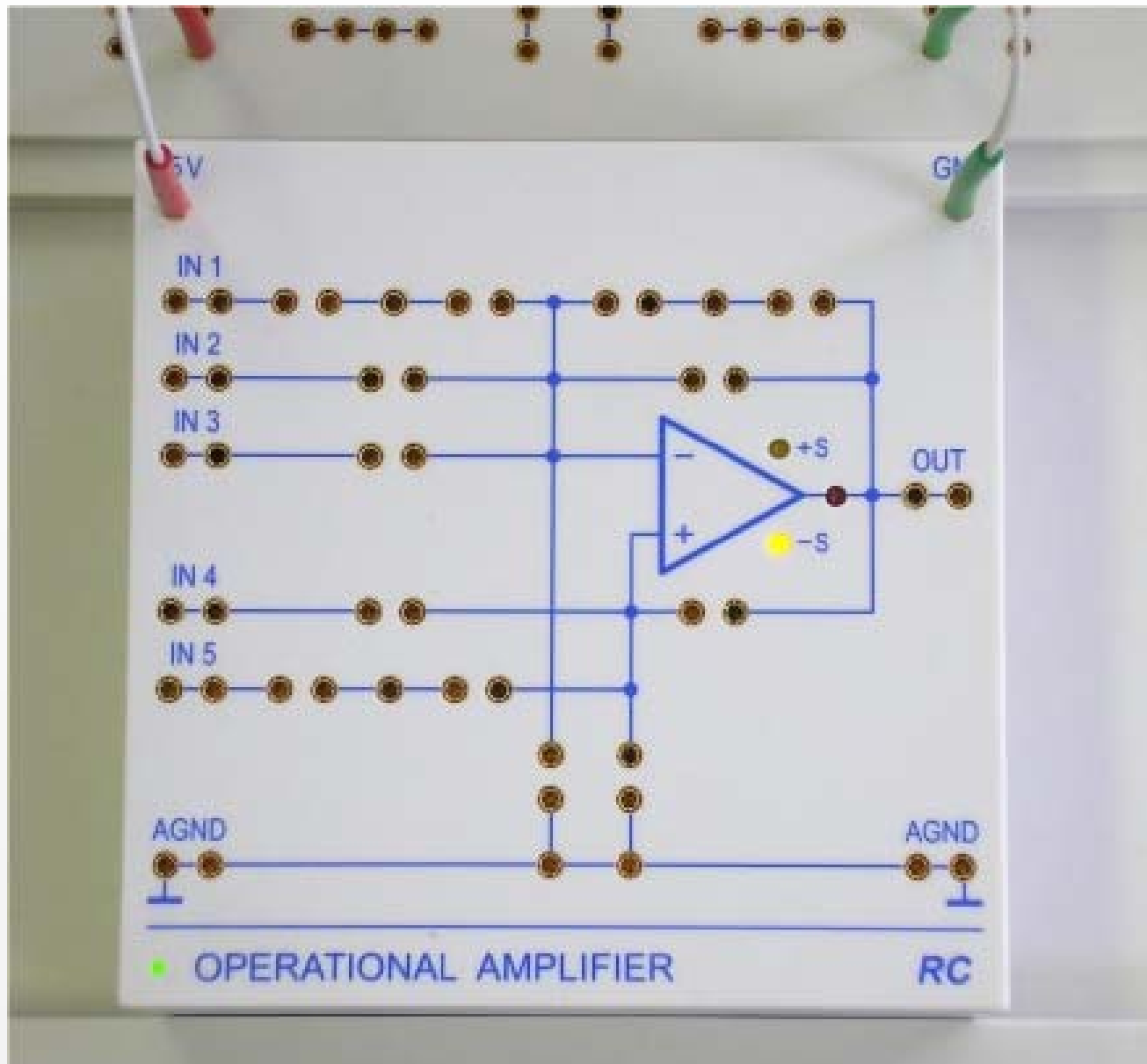
Pár poznámek ke cvičením...

<http://www.ite.tul.cz>

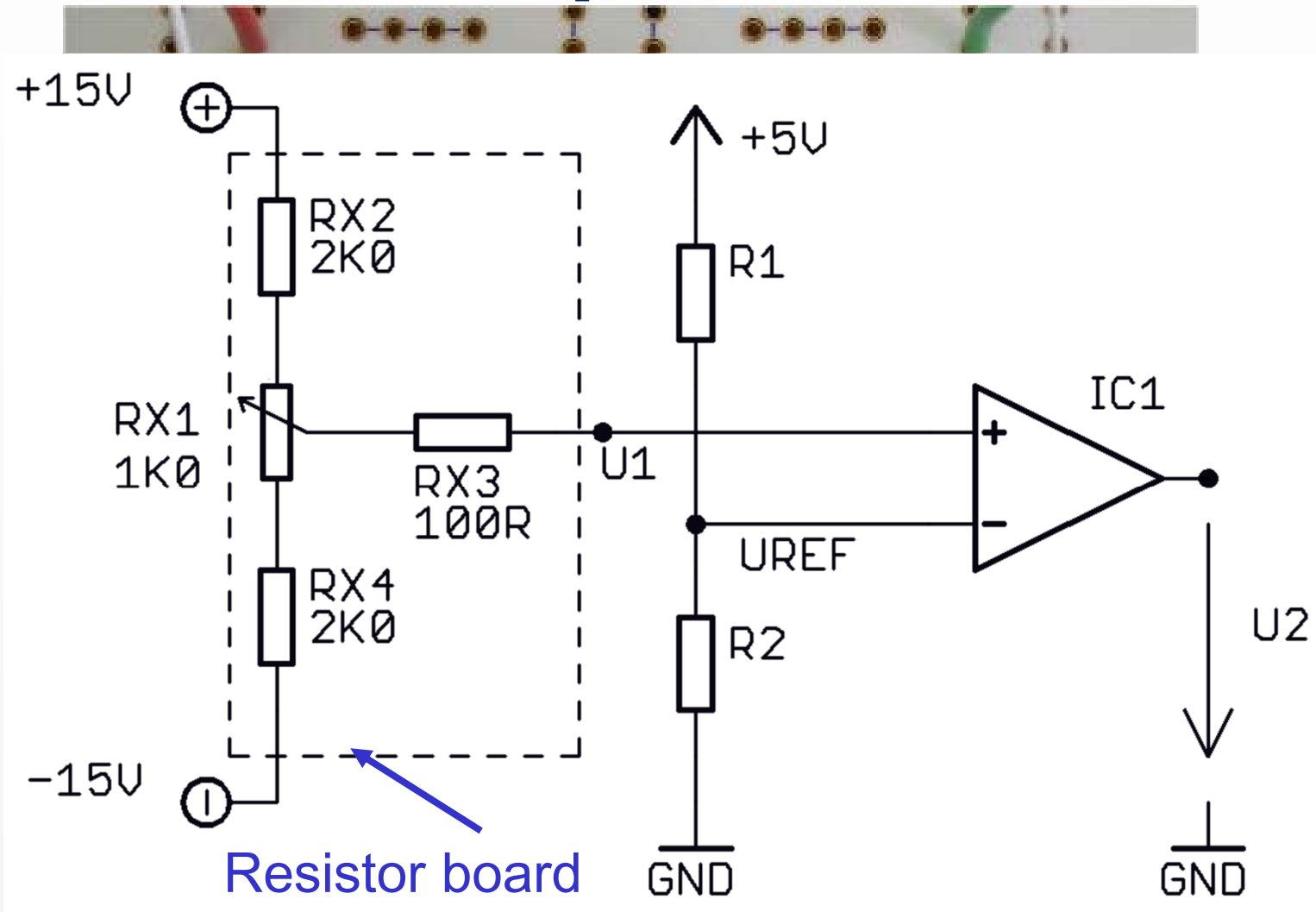

OpAmp

Komparátor

Resistor board

OPERATIONAL AMPLIFIER

RC

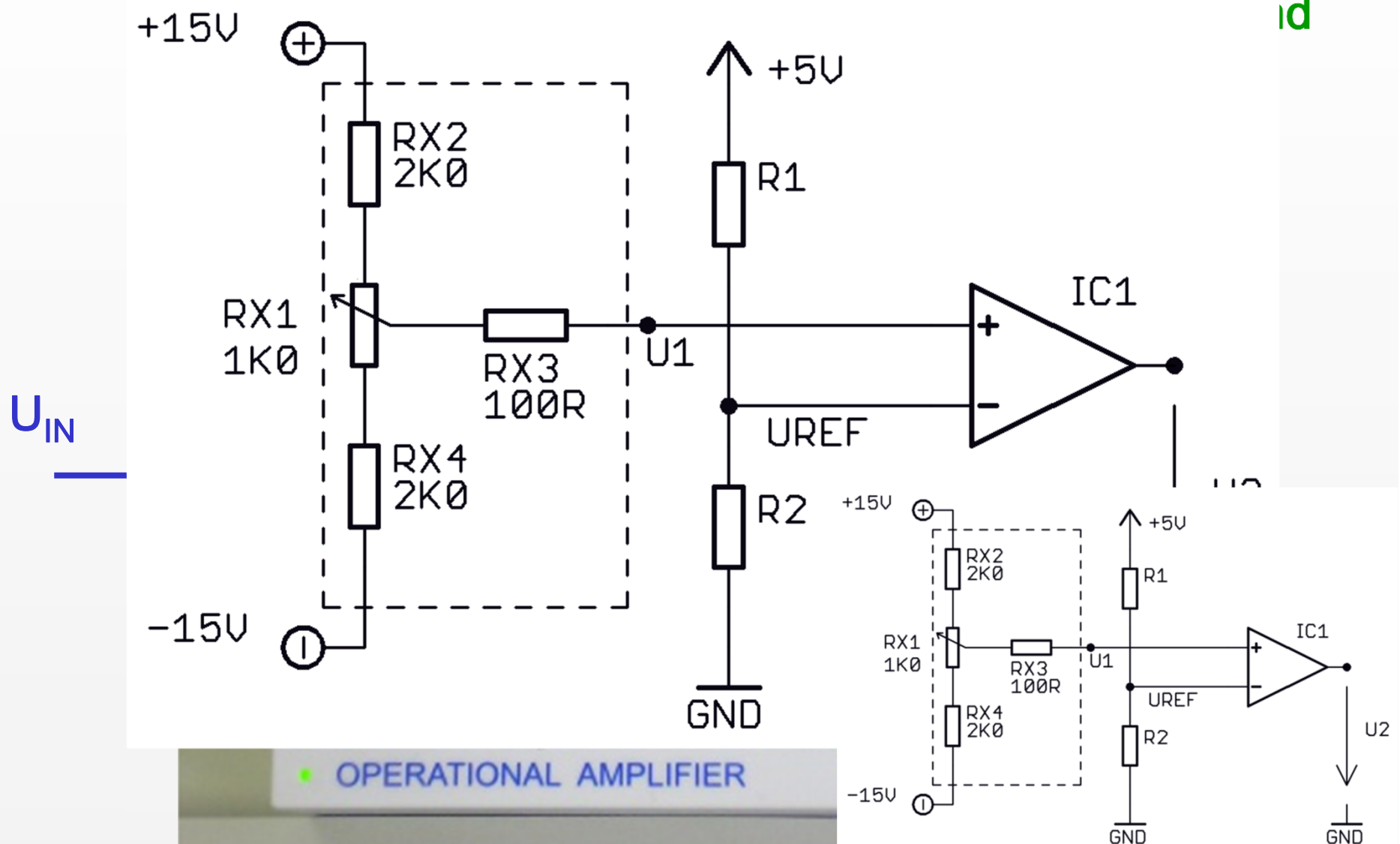

Komparátor

V_{CC}

U_{REF}

id

OPERATIONAL AMPLIFIER

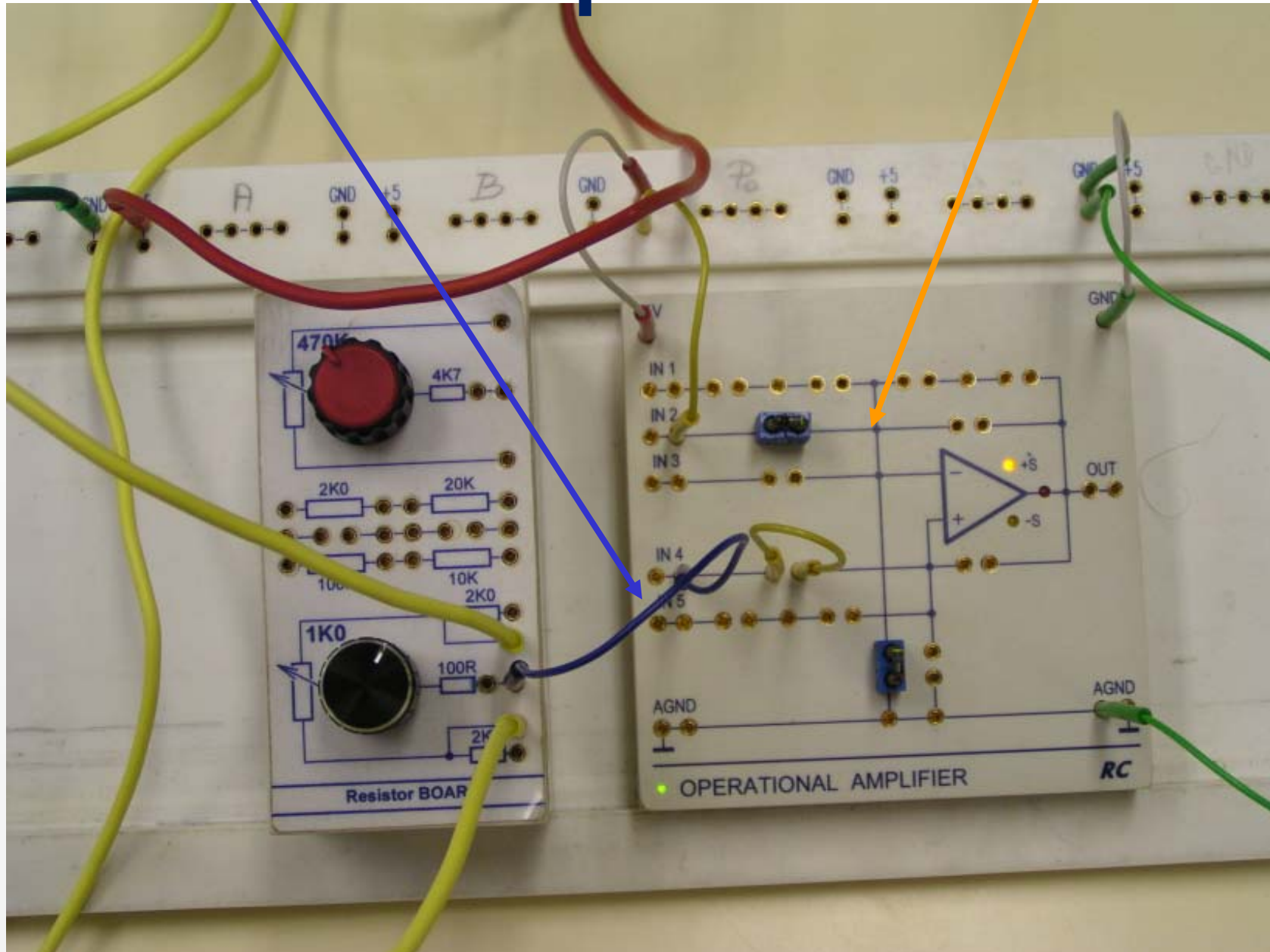

U_{IN}

Komparátor

U_{REF}

<http://www.ite.tul.cz>

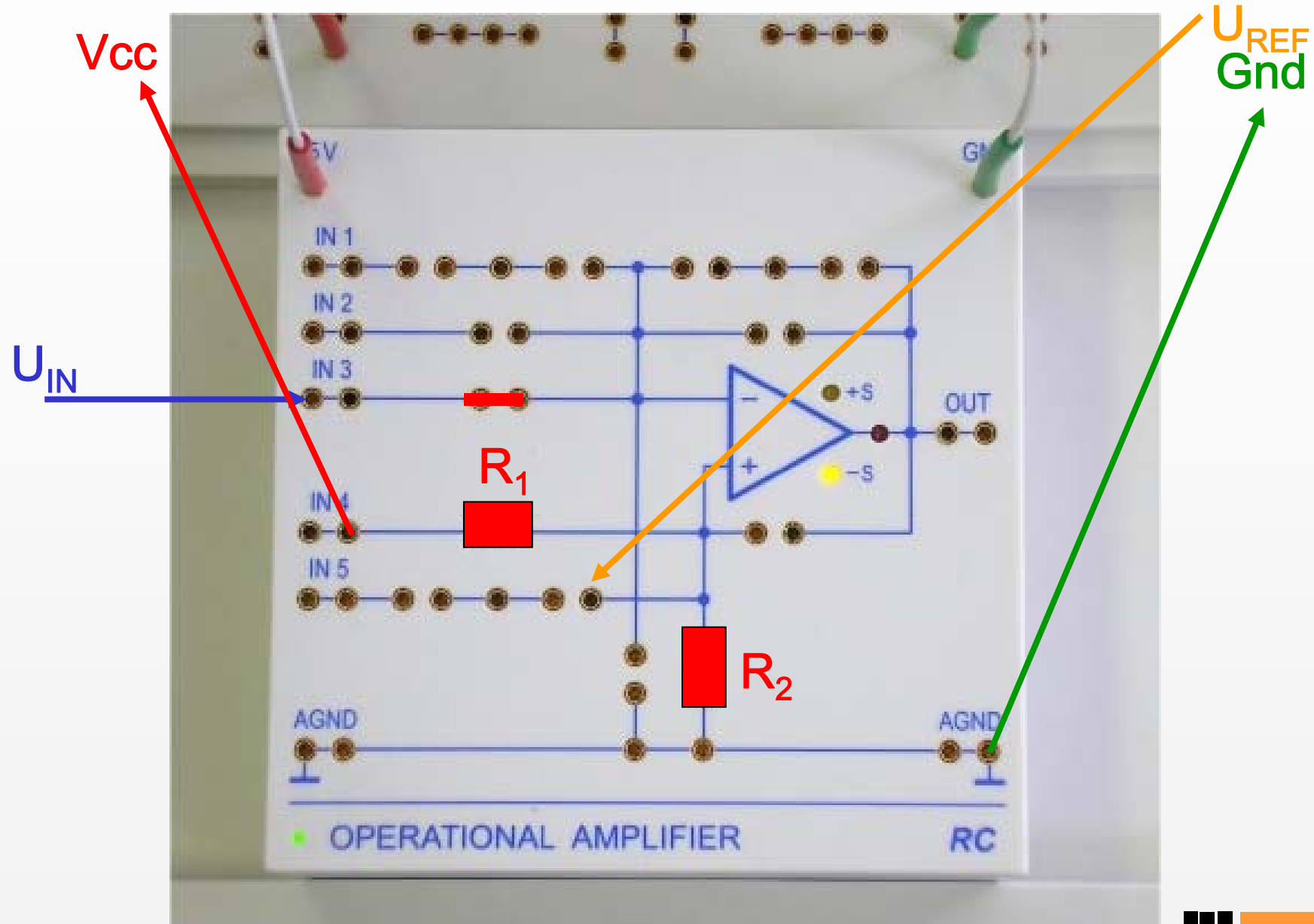

Zapojení zdrojů

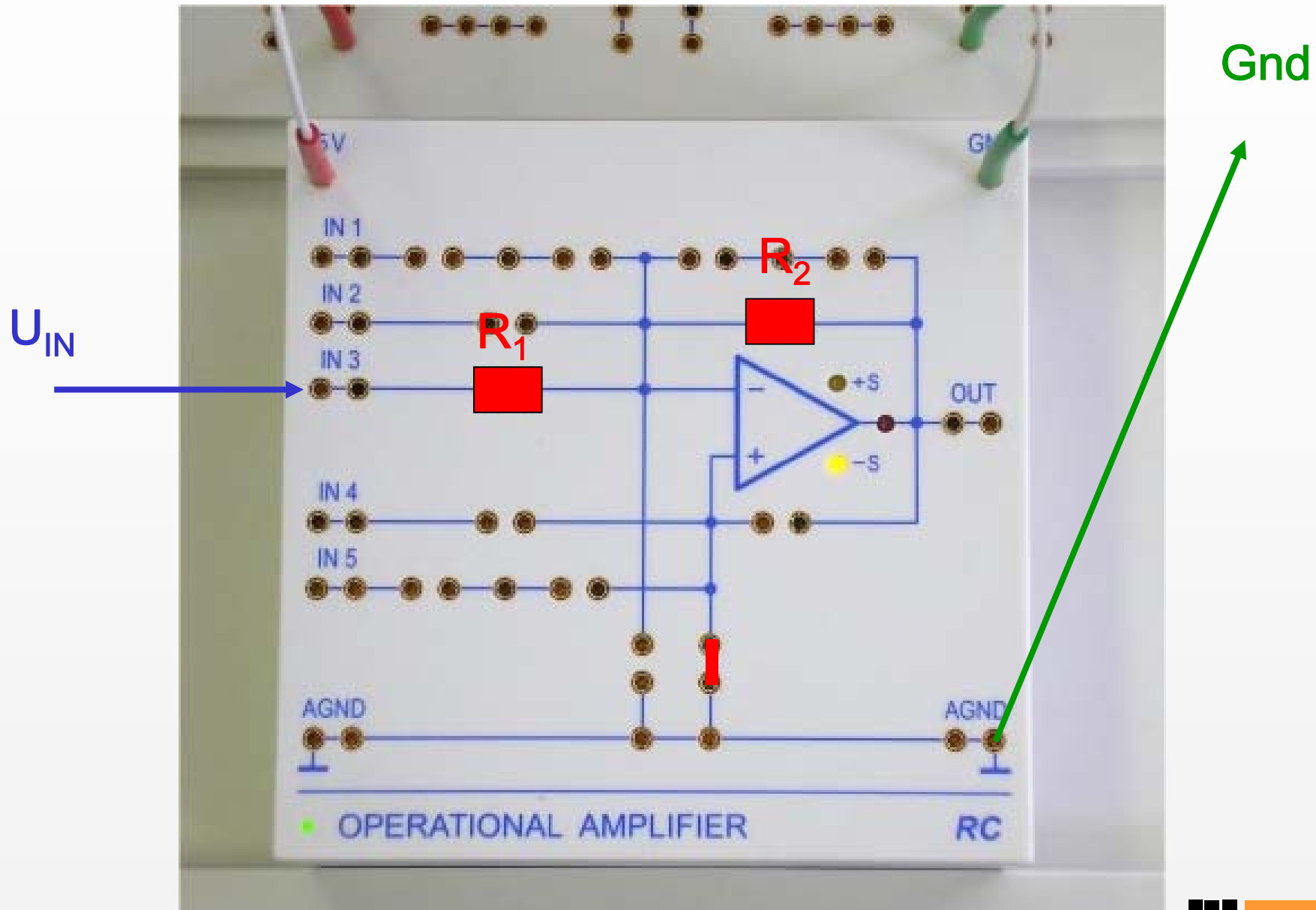

Komparátor (záměna vstupů OpAmp)

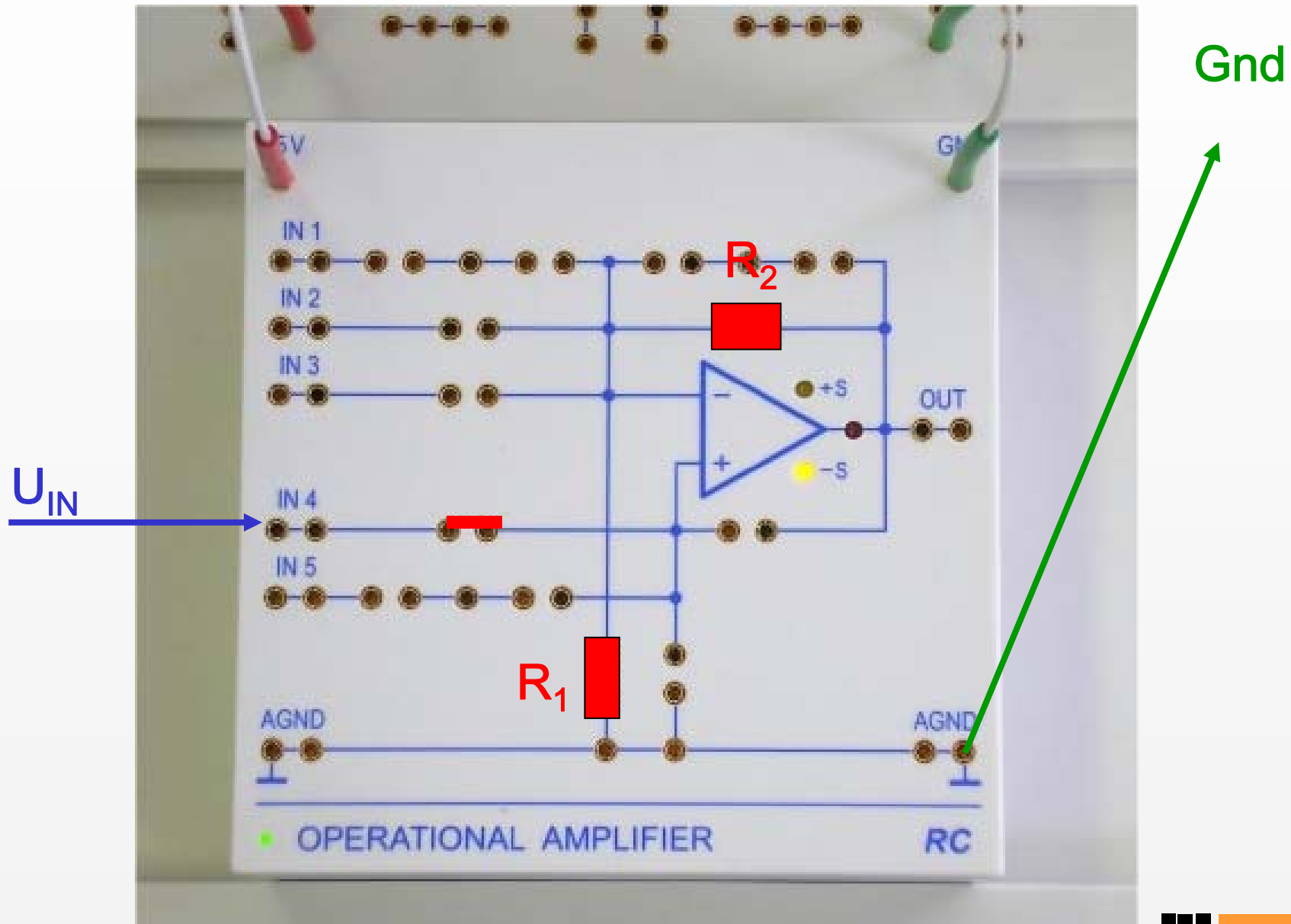

ZZV - INV

ZZV - NEINV

Děkuji za pozornost...

Zdeněk Plíva
zdenek.pliva@tul.cz
Tel.: 3536

<http://www.ite.tul.cz>

